

OF I. PENIZOU
BIBLIOTHEKE
791

Τὸ ἀρχαῖον ἱερὸν "Ὀδὸν Περὶ
Ναυ. Δοκ. ἐννοεῖται

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ

Τ Η Ο

ΛΕΩΝΙΔΟΥ Χ. ΖΩΗ

30
17

«Βλέπει βλέπει πάντα πάντοτε ὁ χρόνος;
ἀλλὰ μὲν αὐξάνων ἄλλα δὲ ἀπὸ ἡμέραν
εἰς ἡμέραν μεταβάλλων.»
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ «ΑΝΤΙΓΟΝΗ»

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦ. Ν. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ

1885

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

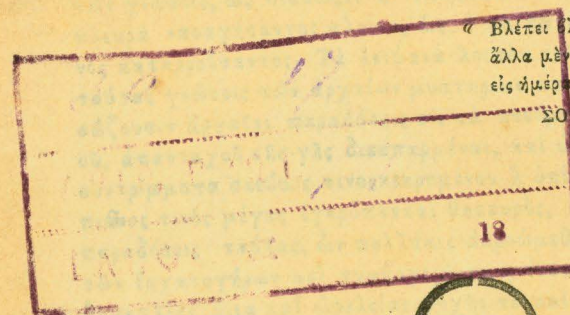
(1B 3486)
1B8135

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ

Τ Η Ο

ΛΕΩΝΙΔΟΥ Χ. ΖΩΗ

« Βλέπει βλέπει πάντα πάντοτε ὁ χρόνος
ἄλλα μὲν αὐξάνων ἄλλα δὲ ἀπὸ ἡμέραν
εἰς ἡμέραν μεταβάλλων. »
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ «ΑΝΤΙΓΟΝΗ»

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦ. Ν. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ

1885

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ μυστήρια, ὑπάρχουσιν ἐγκλήματα, τὰ ὅποια, καίπερ πάσης ἀποκαλύψεως δεόμενα, καίπερ ἐπωρελῇ εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, παραβλέπονται, ἀποσιωπῶνται καὶ ἐπομένως οὔτ' αὐτὴ ἡ Ἱστορία, τὸ κάτοπτρον τοῦτο τοῦ παρελθόντος, οὐδαμοῦ οὐδέποτε μνεῖαν τινὰ περὶ αὐτῶν ποιεῖται. Ἀλλ' εἰ καὶ κατακλύζει καὶ παρασύρει αὐτὰ εἰς τὴν ἀτάραχον τῆς Αἰήθης ὠκεανὸν, ὁ ἀκατάσχετος ροὴς τῶν αἰώνων, διασώζει ὅμως λείψανά τινα, ἀμυδράς τινας αὐτῶν γνώσεις, ὡς διασώζει ἡ θάλασσα καὶ διασκορπίζει τὰ πλευρὰ ναυαγῆσαντος πλοίου, ὡς ἡ γῆ τὰ ἐρείπια πύργου τινὸς καταρρεύσαντος. Τὰ λείψανα λοιπὸν ταῦτα, τὰς ἀμυδράς ταύτας γνώσεις τῶν ἀρχαίων μυστηρίων καὶ ἐγκλημάτων, διασώζουσιν ἀρχαῖαι παραδόσεις εἰς τὰ πνεύματα τοῦ χυδῆν λαοῦ, ἀπανταχοῦ τῆς γῆς διεσπαρμέναι, καὶ ὡς πολλάκις ὑπὸ τὰ συντρίμματα σκεύους τινος κεκρυμένου ἢ ὑπὸ τὸν βόρβορον ἐρείπιωνος τινὸς μέγας ἐγκρύπτεται θησαυρὸς, οὕτω καὶ ὑπὸ τὰς παραδόσεις ταύτας, ὧν πολλάκις ἀκροώμεθα διηγουμένων ὑπὸ τῶν ἰσχυροτήτων καὶ τυμβογερόντων, ἐνυπάρχει θησαυρὸς διδασκαλίας ἅμα καὶ ὠφελείας ψυχῆς τε καὶ σώματος.

Τίς λοιπὸν ἐννοήσας ὅτι ὑπὸ τὰ συντρίμματα ἐκεῖνα μέγας ἢ καὶ ἐλάχιστος ἐγκρύπτεται θησαυρὸς δὲν ἤθελε σπεύσει, καὶ ἐστερεῖτο ἀξίνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαιῶν, ἵνα ἰδίαις χερσὶ ἀνορύξῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ τὴν κρυπτόμενον ἐξαγάγῃ θησαυρόν; Πισποθῶς λοιπὸν καὶ ἐγώ, ὅτι παραπλησία τις παράδοσις, ἥς παῖς ἔτι ἡκροασάμην ἡδύνατο νὰ περιικλῇ πῶς ὠφελείαν τινὰ, ἔσπευσα, εἰ καὶ ἐλλειπῆς δεουσῶν γνώσεων, νὰ ὑποβίβω ὑπὸ τὴν δικαίαν ὕμῶν ἐπιείκειαν, φίλοι ἀναγνώσται, τὴν παροῦσαν μὲν μυθιστορίαν, ἥτις ἤτιον εὐάρεστος εἰς ὑμᾶς ἢ εἰς ἐμὲ, θέλει ποτὲ μοι ἀναμιμνήσκῃ τὰς τῶν γυμνασιακῶν μελετῶν μου ἀναπαυτηρίους στιγμὰς, καθ' ἃς συνέταττον ταῦτα, δὺς ἀπείρως μὲν, πλὴν μετὰ ζεύσεως προθυμίας.

Ἐρρωσθε.

ἸΑΚΩΒΑΓΓΕΛΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ.
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ.

I

Ἀλλεπάλληλα δεινὰ καὶ πληγαὶ δυσίαιοι ἕνεκα δινηκῶν πολέμων, εἶχον ἀναγκάσει τὸν κόμῃτα Ἑρμάνον νὰ καταλί-
πῃ τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ φρούριον, ἐπὶ ἀπορρώγος κείμενον βρά-
χου, τοῦ ὁποῖου τὰς φαιοχρόους ἐπάλξεις καὶ τοὺς ὑψιτενεῖς
θόλους τῶν πύργων νικητήριος ἀείποτε ἔσπεψε θυζα καὶ εἰς
τὸ βάθος πανθηλοὺς μὲν πλὴν ἀπομεμονωμένης πεδιάδος ν'
ἀνοικοδομήσῃ πύργον, ἵνα ἐν αὐτῷ ἡσύχως τὸ λοιπὸν τοῦ βίου
τοῦ ζήσῃ μετὰ τῆς συζύγου καὶ τοῦ τέκνου του. Ὁ δίκην
φρουρίου μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ πύργος, κείμενος παρὰ τοὺς
πρόποδας ὄρους ἀξιοθεάτου, οὗ ἡ μὲν ἀγέρωχος καὶ χιονοστε-
φῆς κορυφὴ ἐξικνεῖτο μέχρι νεφελῶν, αἱ δὲ κλιτύες χλοερῶν
ἐπληροῦντο ἀναδενδράδων, ὀρθοῦμενος δὲ πρὸ μαγικῆς πεδι-
άδος, ἐν μέσῳ κήπων αὐτοφυῶν, ὅπου ὁ θόμβος τῶν ἐντόμων,
ὁ μυκηθμὸς τῶν βοῶν, ὁ θρυχηθμὸς τῶν προβάτων, αἱ γλυκεῖ-
αι ἀντηχήσεις τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος, αἱ ὁ ἄρροντις ποι-
μὴν ἐπὶ τῆς καλαύρωπός του ἱρεϊδόμενος κύκλῳ διέσπειρεν,
ὅπου ὁ φλοίσβος τῶν ὡς ὁ κρύσταλλος διαυγῶν ὑδάτων, ἀνὰ
τὴν πεδιάδα ἐλισσομένων, ὁ τὰ ὑψικρεμα δένδρα φανταστικὰς
προτρέπων νὰ ἄδωσιν ἱστορίας γλυκοστεναζῶν ἄνεμος καὶ τῶν
ποικιλωδῶν πτηνῶν ὁ ἐναρμόνιος ἦχος ἐξίσου πάντα ταῦτα ἀ-
μιλλόμενα παράδεισον ἀληθῆ τὸν τόπον ἐκείνον ἀπετέλου,
παρίστα εἰς τὸν θεόμενον τοῦτον, ἔργον τῆς φύσεως μᾶλλον ἢ
ἀνθρωπίνων χειρῶν. Ἐν τῷ πύργῳ τοῦτ' ὡς κατήκησεν ὁ Ἑρμᾶ-
νος τὸ τριακοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων, ἀτο-
χος κολοσσαίας περιουσίας, τέκνον ἀπτότητος τοῦ Ἀρεως,
σεβόμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων τῶν ὑπηκόων του,
μετὰ τῆς συζύγου τοῦ Ὀρσολίνης, θυγατρὸς τιμίων γονέων,
ἐκείνη δὲ πάλαι κατὰ μυστικὰς ἐπὶ φιλανθρωπία ψυχῆς καὶ ἡθῶν ἀ-
ληθείας κέντρικα ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου ἐκμετρώσα καὶ τοῦ ἐκ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πιμαζίου αὐτῶν τέκνου Ὀσβάλλου ὀνόματι, ἐν ᾗ ἡ τύχη ἐν ἀπείροις αὐτῆς τὰς φάσεις νὰ ἐκδηλωθῇ ὠρίσθη, ἀρχομένη δηλαδὴ ἀπὸ τῶν εὐτυχιῶν νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ μουσεῖον ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου μόνη ἀναισθησίς ἐστιν ὁ ποθοῦμενος θάνατος.

Τρία ὅλα ἔτη εἶχον παρέλθει ἄφ' οὗ τὴν εἰρήνην τῆς ἐναρέτου ταύτης οἰκογενείας, τῆς ἀπολαμβάνουσας τὰ ἀγαθὰ ἐκείνα, ἅτινα ὁ Θεὸς ἐπιδαψιλεύει πρὸς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθὸν οὐδὲν εἶχε ταραξῆ. Ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη μέγα περὶ ζῶντες τὰ περίξ των μερῶν ἐκείνων, ἐν οἷς κατόκει ὁ Ἑρμάνος καὶ προσφύλασσε αὐτὰ ἀπὸ τῶν διαπεραστικῶν καὶ φθοροποιῶν τοῦ ἐχθρικοῦ ἡλίου ἀκτίνων· ἀλλ' ὥς τὸ τέταρτον ἀνέτειλεν ἔτος καὶ τὸ νέφος διεσκεδάσθη καὶ στίφη ἀχαλινώτα ἐχθρῶν πανταχόθεν ἐφάνησαν, δῆλως ἀπειλοῦντα.

Ἦτο ἡ ἐξδόμη τῆς δειλῆς ὥρα καὶ ὁ Ἑρμάνος μετὰ τῆς συζύγου καὶ τοῦ τέκνου τοῦ ἀρτίως ἐπανακάμψαντες ἐκ τοῦ περιπάτου ἐκάθηντο ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου καὶ συνδιελέγοντο, ἐνῶ ὁ μικρὸς Ὀσβάλλος ἐθεῖτο μετὰ προσοχῆς εἰκόνα τινα τοῦ προπάτορός του πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου ἐκεῖνου τοῦ θαλάμου ἀνηρτημένην, ἧς ἡ θέα διήγειρεν ἐν αὐτῷ πληθὺν στοχασμῶν. Τὸ αἰωρητὸν τοῦ θαλάμου ὠρολόγιον πρὸ μικροῦ εἶχε κρούσει τὴν ἐξδόμην, ὅτε ἡ θύρα τοῦ θαλάμου ἠνεῴχθη καὶ νέος εἰκόσιπενταετής μεσαίου ἀναστήματος, ἀπειρηκῶς καὶ ἀσθημαίνων εἰσῆλθεν. Ὁ νέος οὗτος ἦτο ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Ἑρμάνου, ὅστις ἐκόμιζεν εἰς αὐτὸν θλιβεράν ἀγγελίαν, ὅτι ἀρεϊμάνια καὶ ἀτίθασσος στήρ βαρβάρων, ὑπὸ διαφόρους σιφάρχας ἐλαυνόμενα κατέκλυσαν τὰ μέρη ἐκεῖνα, μεγίστην ἐπιφέροντα φθοράν, καὶ ὅτι φόβος ὑπῆρχε μὴ εἰσελάσσωσι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ πύργου. Πένθιμος σιγῇ κατέλαβε τὸν Ἑρμάνον καὶ τὴν σύζυγόν του ἐπὶ τῇ μοιραίᾳ ταύτῃ ἀγγελίᾳ τοῦ νεαροῦ καὶ σφριγῶντός ὑπασπιστοῦ. Πρὸ μικροῦ ἀμφοτέροις ὅτε Ἑρμάνος καὶ ὁ Ὀρσολίνης συνδιελέγοντο περὶ μαχῶν καὶ πολέμων καὶ βαρβαρικῶν ὑπὸ χάρας ἐπὶ τῇ παντελεῖ ἀπομακρύνουσι τῶν βαρβάρων καὶ ἐπὶ τῇ βασιλευούσῃ εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ ἠτένιζον εἰς ἀμέριμνον καὶ ἀτάραχον μέλλον, ἀλλ' ὥσαντι δαίμων θάσκανος ἤκουε τοὺς λόγους αὐτῶν ἐθρόνησαν αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἅμα, ὥσει ἐνήγει μαγικὴ τις ράβδος τῆς Κίρκης μετέτρεψε τὴν εὐτυχίαν ταύτην εἰς δυστυχίαν καὶ συμφοράν. Ἀμφοτέροις εἰς μυρίας λυθίζονται σκέψεις, ἀμφοτέροις ταρασσονται εἰς θορυβώδη καὶ δυσοίωνον ἀποελέποντες μέλλον. Ἡ φωνὴ τῶν ὑπηκόων των ἐτοίμων πάντοτε νὰ θυσιάσῃσι μέχρις ὑστάτης ρανί-

δος τοῦ αἵματος των καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ὑπὲρ τοῦ Ἑρμάνου προσεκάλει αὐτὸν εἰς τὰ ὄπλα· ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας, ἅτε ἀπειλουμένου καὶ αὐτοῦ τοῦ πύργου, ἐνῶ διέμενον ὁ Ἑρμάνος, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς αἰσιῶς προέβαινε. Τί λοιπὸν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τότε ὁ Ἑρμάνος; νὰ δράμῃ εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἀπηλπισμένων ὑπηκόων του εἰς τὸ πῦρ τοῦ πολέμου; ἀλλ' ἐὰν ἐφονεύετο τοῦ θά ἐμενεν ἡ σύζυγός του, τὸ ὄνειρον τοῦ βίου του, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον περιπαθῶς ἠγάπα; ποῦ ὁ υἱὸς Ὀσβάλλος, τοῦ γήρατός του τὸ θάκτρον; Νὰ μὴν ὀρμήσῃ, ὥς παντολέτωρ δαίμων κατὰ τῶν ἐχθρῶν; ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας, βεβαία καὶ ἀναπόφευκτος ἡ καταστροφή. Ὅσῳ σκληρὸν νὰ ἀποχωρίζηται τις τῶν φιλιτάτων του ἐπὶ τῆς γῆς ὄντων καὶ νὰ ἀπέρχεται ἐκεῖ, ἐνθα ἀντιμέτωπος ἴσταται ὁ θάνατος, τόσῳ ἀγενεὶς καὶ ἀνανδρον νὰ μὴ σπεύδῃ εἰς τὴν φωνὴν τῆς ψυχορραγούσης πατρίδος του ἀλλ' ἀπαθῶς τὰς δουλικὰς νὰ περιμένη αἰτήσεις. Τοιοῦτους λογισμοὺς ἐπὶ πολλὸν χρόνον κατὰ διάνοιαν ἀνακυκλῶν ὁ Ἑρμάνος, καὶ ὥς πλοῖτον ὑπ' ἐναντίον ἀντευλανόμενον κυμάτων ἀμφιταλαντευόμενος, ἀπεφάσισε τέλος εἰς τὴν πατρίδα νὰ ὑποκύβῃ φωνήν. Καλῶς ἐβλεπεν ὅτι ὁ ἀναμειβόμενος τῆς ζωῆς θάνατος περιέμενεν αὐτὸν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πύργῳ ἐὰν οὐδεμίαν παρῆχεν ἀκρόασιν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ὑπηκόων του, ἐὰν ἐμενεν ἀτάραχος· ἀλλ' ἄνθρωπος, τὸν θάνατον πολλὰκις ἀντιμετωπήσας εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν ἱπποτικὸν ἐκόχλαζεν αἷμα, ἀληθῆς τέλος ἦρας, προτίμησε μᾶλλον νὰ βληθῇ καὶ φονευθῇ πρῶτος ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης· ἢ νὰ ἴδῃ σφαδάζουσάν τὴν σύζυγόν του, ἀσπαῖρον τὸ τέκνον του καὶ ἑαυτὸν ἀνάνδρως συρόμενον ὑπὸ βαρβάρων ἐχθρῶν του εἰς αἰχμαλωσίαν.

Ἡ μετὰ ταῦτα σκηνὴ ὑπῆρξε τραγικωτάτη. Μάτην τὰ θερμὰ δάκρυα τῆς καλλιμόρφου συζύγου του, τὰ ὅποις, ὥς ἄγνοι μαργαρίται κατελείβοντο ἐκ τῶν παρειῶν τῆς, μάτην αἱ παρακλήσεις καὶ αἱ ἐκείσαι αὐτῆς, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὸ σταθερὸν τῆς ἀποφάσεώς του. Ὁ πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἔρως ἦτο διάπυρος. Ἐγείρεται ταχέως, προσκαλεῖ πάντας τοὺς ἐν τῷ πύργῳ καὶ ἀναγγέλει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων, κανονίζει ἐφ' ἱκανὰς ὥρας τὰς ὑποθέσεις του καὶ ἐμπιστευθεὶς τὴν διατήρησιν τῆς οἰκίας του εἰς τινὰς γέροντας, οὓς αἰείποτε ἐθεώρησε πιστοὺς φίλους, ἐνεδύθη τὸν σιδηρόφρακτον θώρακά του καὶ τὸν Ἑρμάνου του καὶ θείς τὰ πτερινιστῆρρα ὑποδήματα ἐν τῇ αἰχμῇ ἀναχώρησιν, ὅταν νέος τις

σεὶ ἤθελεν αὐτῷ νὰ προσφέρῃ νέαν ζωὴν εἰς τὸ ἄψυχον ἐκεῖ· σὼμα ἵνα καὶ πάλιν πολεμήσῃ, παντοῦ φαίνονται πλανώμενοι ἵπποι· ἀδέσποτοι σύροντες τὸν ἀναβάτην ἢ μόνοι παραπαίοντες ἐπὶ τῶν πτωμάτων, παντοῦ θώρακες διατετριπτημένοι, ξίφη συντετριμένα, περικεφαλαίαι ἐρριμμένα, κεφαλαὶ κεκομμένα, πόδες τεθραυσμένοι, χεῖρες ὑψούμεναι ἢ μὴ ἀποσύρασαι εἰσέτι ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ἐναντίου τὸν βιοτέρμονα ἀκινάκην. Ὁ πιζομάχος πλησίον τοῦ ἵππέως μαχόμενος ἐκ τοῦ συστάδην, σκυλεύει τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ καὶ περιδέει τὰς πληγὰς του· ὁ στρατιώτης ἐκπνέει πλησίον τοῦ στρατηγού, ὁ ἐχθρὸς εἰς τὰ στήθη τοῦ ἀντιπάλου· ὁ δὲ θάνατος διδάσκει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐνότητα καὶ ἀγάπην, τὰ ὅποια δὲν εἰδίδαν ἢ ζῶν. Οἱ θάρβαροι ὑποχωροῦσι, τρέπονται εἰς φυγὴν ἄνευ οὐδενὸς σιφάρχου, ἀποῦ κατέλιπον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὅλους τοὺς σιφάρχας αὐτῶν, τὰ σκεύη των, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν συστρατιωτῶν των ἅμα δὲ καὶ μεγάλα κατορθώματα ἀνδρίας καὶ δόξης. Ἀλλὰ καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἑρμάνου, ἢ ἀνδρία κατ' οὐδὲν ὑστέρει, ἰδίως δὲ αὐτοῦ τοῦ Ἑρμάνου παρέχοντος διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραδείγματος θάρρος εἰς τοὺς στρατιώτας του. Δις ὁ ἀτρόμητος οὗτος ἦρως ἐρρίφθη ἐκ τοῦ ἵππου του καὶ ἐνέπηξε πολλάκις τὸ ξίφος του εἰς τὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν του καὶ πολλάκις διεκυβεύθη τὴν ζωὴν του. Βλέπων τις αὐτὸν μαχόμενον ἐκ τοῦ συστάδην ἐν μέτῳ ἀπειρῶν ἐχθρῶν του, ἤθελε νομίσει ὅτι φέρεי θώρακα εἰς τὸν Ἄδην χαλκευθέντα καὶ ὅτι πᾶν ξίφος ἤθελεν ἀμβλυθῆ πειρώμενον νὰ διαπεράσῃ τοῦτον.

Ἀλλ' ὁ δουτυχὴς δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἰδῇ τοὺς καρποὺς τῆς ἀνδρίας του, δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἐπανεῖλθῃ τροπαιοῦχος εἰς τὸν πύργον του, πρὸς τὴν σύζυγόν του, πρὸς τὸ τέκνον του. Δαίμων ἀλάστωρ καὶ φθονερὸς τῆς ζωῆς του κατακόπτει τὸ νημα καθ' ἣν στιγμὴν ἢ δόξα τῆς νίκης τῷ ἐπλεκε τὸν στέφανον. Διότι καταδιώκων ἐχθροὺς τινὰς καὶ πλησιασας πολὺ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, ἐκτεθειμένος μόνος ἀπέναντι χιλιάδων, προσεβλήθη ὑπὸ ταχυπτέρου βέλους κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν καὶ λειπόθυμος ἐρρίφθη ἐκ τοῦ ἵππου. Ἡ πτώσις τοῦ Ἑρμάνου ἐμποιεῖ θάρρος εἰς τοὺς φεύγοντας ἐχθροὺς του, οἵτινες ζητοῦσι ν' ἀπαγάγῃσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν νεκρὸν νομιζόμενον κόμητα. Μάχη διεξάγεται περὶ αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν του καὶ τῶν σπενσαντων ἰδίων στρατιωτῶν. Πᾶσα χαλὰρὰ πληξίς τῆς σπάθης ἐπιφέρει καὶ ἓνα θάνατον. Τὸ αἷμα ῥεῖ, ἀποθνήσκον ἐξ ἐκατέρων τῶν διαμαχομένων μερῶν φαίνονται τὰ ἐνδύματα τῶν

μαχομένων, ὅτε ὁ Ἑρμάνος ἀναλαβὼν πλέον ἐκ τοῦ ἱπιταρῆου ἐκείνου ληθάργου καὶ ὀρθωθείς ὀρμῇ μανιωδῶς κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς πατάσων διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν τὴν αἵμάτουσαν αὐτοῦ πληγὴν. Ἐξίστανται οἱ ἐχθροὶ του ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ ἐκείνῃ θέᾳ, δειλιῶσι δὲ καὶ καταθέτουσι τὰ ὅπλα πρὸ τοῦ εἰαρμενίου βλέμματος τοῦ Ἑρμάνου. Ἡ νίκη τότε τελεία, ἀλλ' ὑπελείπετό τι, ὅπως νὰ σφραγίσῃ αὐτήν. Ἡ πληγὴ τοῦ Ἑρμάνου αἵμάσσει· εἰς οὐδὲν ἰσχύουσι τὰ ἐπιπασσόμενα φάρμακα. Ἡ ὄψις αὐτοῦ εἰσὶν ἐπιθανάτιος μετὰ μίαν ὥραν καὶ ἀποθνήσκει. Θρηνοῦσιν οἱ ἱππῶται, ὀδυρόνται οἱ στρατιῶται πλὴν μᾶτην· ἡ νίκη ὥρισθη ἵνα σφραγισθῇ διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἑρμάνου, διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ζητεῖ χάρτην καὶ ἐπ' αὐτοῦ γράφει ἢ μάλλον χαράσσει λέξεις τινὰς διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος πρὸς τὴν σύζυγόν του. Σφραγίζει τὴν ἐπιστολὴν, στέλλει αὐτὴν διὰ τοῦ ἰδίου ἐκείνου πιστοῦ του, ὅστις εἶχε κομίσει καὶ τὴν ἐτέραν πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ στραφεὶς ἀκολούθως πρὸς τοὺς θρηνοῦντας στρατιώτας του· Ἄνδρεῖοι ἱππῶται, καὶ σεῖς τέκνα τοῦ Ἀρεως, λέγει πρὸς αὐτοὺς, μέλλω ἐντὸς ὀλίγου ν' ἀποθάνω, οὐδὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ κατὰ τοῦ θανάτου τὴν φορὰν ταύτην. Σᾶς ἐγκαταλείπω, ἀποῦ ἀγωνισθεὶς μεθ' ὑμῶν μακρὸν χρόνον κατεβάλομεν τοὺς ἐχθροὺς μας. Εἶναι σκληρὸς ὁ θάνατος εἰς ἀνθρώπον μακρὰν τῶν φιλάτων του ὄντων, μακρὰν τῶν ἀγαθῶν του καὶ ὅμως γλυκὺς εἰς τὸν μαχόμενον ὑπὲρ τῶν φιλάτων του, τῶν ἀγαθῶν του, τῆς πατρίδος του. Οἱ ἀλγεῖνοι πόνοι φυγαδεύουσι τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ μεδίσμα ἐκ τῶν χειλέων μου, πλὴν ἡ καρδία μου γέμει χαρᾶς ἀνεκφράστου, ἡ ψυχὴ μου, τελείας εὐδαιμονίας ἐπὶ τῇ κατατροπῶσει τῶν ἐχθρῶν μας. Ὑγιαίνετε, ἄνδρεῖοι καὶ σεῖς σκιάι τῶν φονευθέντων φίλων ὑποδέχθητε εὐμενῶς τὴν σκιάν μου. Ἐντὸς ὀλίγου θέλω σᾶς φέρει χαρμώδουν ἀγγελίαν, θέλω πληρώσει τὸν ἀπλήρωτον πόθον σας· διότι παρήλθετε πρὸ τοῦ τέλους τῆς μάχης, διότι ἔρχομαι πρὸς σᾶς μετὰ τὸ πέρας ταύτης. Ὑγιαίνετε, ἄνδρεῖοι· αἰσθάνομαι ἑλλειπούσας τὰς δυνάμεις μου, τὸ πᾶν πρὸ ἐμοῦ ἀμαυροῦται καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ ταύτῃ διαβλέπω τὸν θάνατον. Ἐν πρὸς ἐν διαφεύγουσι τὰ ἀντικείμενα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἐκάστη στιγμὴ διαδέχεται τὴν ἄλλην πρὸ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου. Χαιρετε φίλοι, χαιρε Ὀσβάλδε, χαιρε πιστὴ Ὁρσολίνη, οὗς δὲν θά ἴδω πλέον κατὰ τὴν μακρὰν νύκτα τοῦ τάφου. Καὶ μετὰ τὰς λέξεις ταύτας διέκρινέ τις ψυχὴν βαθυμὴν βαθυμῇ.

δὸν καταλείπουσαν ἡγωνιώσαν ὕλην καὶ μεθ' ἑαυτῆς κομίζουσαν προσφιλεστάτας τῆς γῆς εἰκόνας, πατρίδα, φίλους, υἱόν, σὺζυγον πρὸς τὸν Πλάστην. Οὕτως ἀπέθανεν ὁ Ἑρμάνος ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν του καὶ τῶν ἱπποτῶν τὸ εἶδωλον, τοῦ ὁποῖου τὴν ψυχὴν ἐπλήρου ἀνδρία εὐγενῆς, θάρρος ἀκατάβλητον, σφραγίσας οὕτω, ὥς ἄλλος Γουσταῦος Ἀδόλφος. ἢ ὥς ἄλλος Ἑπαμεινώνιδας τὴν νίκην διὰ τοῦ ἰδίου του αἵματος.

Ὁ νεκρὸς διηυθετίσθη εὐλαβῶς ὑπὸ τῶν ἱπποτῶν ἐντὸς τυχαίου φερέτρου ὑπὸ μέλανος καλυπτομένου πέπλου· ἐν μέσῳ δὲ τοῦ πενθοῦντος στρατοῦ ὅστις ἐφαίνετο οὔτε πολὺ καταβεβλημένος ὑπὸ τηλικαύτης θλίψεως, οὔτε πολὺ περιχαρὴς ἐπὶ τοιαύτῃ νίκῃ καὶ ὑπὸ μάλης ἔχοντος τὰ ὅπλα, τοῦ νεκρικοῦ ἤχου τῶν πολεμικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ παρακολουθοῦντος ἱππικοῦ, ἱππότης ἐκ τῶν μᾶλλον εὐγενῶν καὶ ἐπισήμων μελανημονοῦντες καὶ ὑποβαστάζοντες τὸν νεκρὸν ταῦ Ἑρμάνου, τρέπονται τὴν πρὸς τὸ φρούριον ἄγουσαν.

III

Δύο ὅλοι μῆνες εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Ἑρμάνου διὰ τὸν πόλεμον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἡ σύζυγος αὐτοῦ οὐδόλως ἐξῆλθε τοῦ πύργου, ἀλλὰ κατεγίνετο εἰς τὰ τῆς οἰκίας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ μικροῦ Ὀσβάλδου. Ἐφερὲν αὐτὸν πολλάκις εἰς τὸ παράθυρον τοῦ πύργου εἰς τὰς ἀγκάλας κρατοῦσα αὐτὸν καὶ τῷ εἰδείκνυσεν τὸ μέρος ὅπου εὕρισκετο ὁ πατήρ του· προσεποιεῖτο ὅτι τὸν ἐκάλει καὶ ὅτι οὗτος ἤρχετο, ἔψαλλεν αὐτῷ κατὰ τὴν θύλανσίν του ᾠσματα νικητήρια, ἀνῆκοντα εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἰς τοὺς ἀνδρείους τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης· τῷ ὑπέσχετο ὅτι ὁ πατήρ του ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ πολέμου θέλει κομίσαι εἰς αὐτὸν πλεῖστα δῶρα, ξίφη, λόγχας, περικεφαλαίαν, ἵππους, δῶρα ἀνάλογα εἰς τέκνον ἱππότην. Ἀλλοτε δὲ πάλιν ἔφερὲν αὐτὸν πρὸ τῶν εἰκόνων καὶ ἐκεῖ γονυκλινῆς προσήύχετο ὑπὲρ τῆς εὐδωσσεως τῶν ὅπλων τοῦ συζύγου τῆς ὑπὲρ τῆς ταχειας αὐτοῦ ἐπανόδου καὶ τοιούτοτρόπως παρήρχοντο αἱ ἡμέραι.

Πρῶταν τινα, ἐνῷ πάντες σχεδὸν εἰν τῷ πύργῳ ἐκοιμῶντο, ἦλθε ταχέως ἄγγελος ἐκ τοῦ στρατοπέδου, κομίζων ἐπιστολὴν καὶ κρούσας τὴν θύραν, ἣτις μετὰ τινας στιγμὰς ἠνεῳχθη εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ πύργου, παρουσιασθεῖς δὲ ἐνώπιον τῆς συζύγου τοῦ Ἑρμάνου ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὴν ἐπιστολὴν καλῶς ἔ-

σφραγισμένην, ὥς εἶχε διαταχθῆ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἑρμάνου. Ἡ περιδεὴς τοῦ κομιετοῦ ὄψις, τὸ ἀσθενὲς τῆς φωνῆς του, οἱ τεταραγμένοι λόγοι του καὶ τέλος ἡ ἀμνηχανία, ἐν τῇ ὁποίᾳ διετέλει, πάντα ταῦτα σαφῶς ἐμαρτύρουν καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς συμφορὰν σπαραξικάρδιον... μεγίστην. Καὶ ἄλλοτε δὲ αὐτὸς οὗτος ἄγγελος εἶχε κομίσαι πρὸς τὴν Ὀρσολίνην ἐπιστολὴν, ἀλλ' ἡ χαρὰ, ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐξωγραφισμένη, οἱ ζωηροὶ λόγοι του, ἡ εὐπαρουσία του τέλος, αἰσιοῦσαν προδρομοὶ χαρμοσύνης ἀγγελίας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅλως τὸ ἐναντίον συνέβαιεν. Λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας ἡ Ὀρσολίνη τὴν ἐπιστολὴν, προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀποσφραγίσῃ, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἄρπατος χεὶρ ἀνωτέρα τῆς θελήσεώς της ἐμποδίζει αὐτὴν, τέλος· ὑπερισχύει ἡ θέλησις ἡ δὲ Ὀρσολίνη ἐκτυλίσσει αὐτήν. Ἀπαίσιοι θάμα ἀκουσίας θελήσεως! Βλέπει γράμματα αἱματηρά... διακρίνει ἐν αὐτοῖς χεῖρα τρέμουσαν ἐξησθεσμένην... καρδίαν ἐναγωνίως πάλλουσαν... ψυχὴν ἡγωνιώσαν, σθεννυομένην... ἀναγινώσκει «Πιστὴ μου σύζυγος,» καὶ πρὶν ἢ προβῇ περαιτέρω, λέξις τις δίκην μαγνήτου προσεῖλκυσε τὸ βλέμμα αὐτῆς καὶ εἰς μεγάλην ταραχὴν αὐτὴν περιήγαγεν, ὥστε καθίσασα ἐπὶ τινος ἀνακλιντροῦ καὶ στηρίζασα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἤρξατο νοερῶς ἀναγινώσκουσα· «Πιστὴ μου σύζυγος,

Πρὶν ἢ ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολὴν μου, προ τοῦ ἢ ἀθῶπ καρδία σου τρωθῇ ὑπὸ τῶν θλιβερῶν αὐτῆς λέξεων καὶ ἡ ψυχὴ σου ταραχθῇ ὑπὸ τῆς ἀπαισίας ἀγγελίας τὴν ὁποίαν ἐντὸς αὐτῆς μετ' ὀλίγον θέλεις ἀναγνώσει, σκέφθητι ὅτι εἶσαι μήτηρ ὅτι ὁ δυστυχὴς σύζυγός σου, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον ἠγάπησας καὶ ὅστις τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ ἀναγινώσκῃς τὴν ἐπιστολήν, του δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον, ὥς μόνην καὶ τελευταίαν παρὰ σοῦ ζητεῖ χάριν, ἵνα, κατὰ τὴν κρίσιν μου ταύτην στιγμὴν ἐκτελέσῃς καθήκοντα εὐλακρινοῦς συζύγου, γενναίας μητρός. Ὁ ὁρθὸς λόγος καὶ ὁ σύζυγός σου τὸ ἀπαιτοῦσιν ἄρα ὀφείλεις νὰ ὑπακούσῃς καὶ ἀταράχως νὰ γευθῇς τὸ πικρὸν τοῦ αἵωνίου ἡμῶν χωρισμοῦ ποτήριον, τὸ ὁποῖον ἄδικος καὶ εθονερὰ τύχη λίαν προῶρως προσέφερεν ὥς πρὸς τὸν σύζυγόν σου καὶ ἤδη πλέον προσφέρει τοῦτο καὶ εἰς σέ. Ὀρσολίνη εἶσαι μήτηρ, τοῦ λοιποῦ μένεις μόνη.... Ὁ ὁρσωνδὸς Ὀσβάλδος

ἔχει ἀπὸ τῆς προστασίας σου, ἄρα δὲν θέλει εὕρῃ ταύτην ἐπὶ τῇ κεφαλῇ σου. Τὸ πηδάλιον τῆς ὑπάρξεώς μου συνεντρί-

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΕΝΤΡΟΝ
ΔΗΜΟΚΛΗΣ ΚΕΝΤΡΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΠΟΥ

ἔη πλέον εἰς τοὺς σκοπέλους τοῦ θανάτου. Τίς δὲ δὲν προσέκρουσεν καὶ δὲν θέλει προσκρούσει εἰς τοὺς σκοπέλους τούτους; Βάσκανος δαίμων τοῦ λοιποῦ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τοῦ φθορτοῦ τούτου κόσμου! Ἐντὸς ὀλίγου ἀποθνήσκω καὶ ἀποθνήσκω χαίρων, μὴ δὲ βάσανος, ἡ ὁποία, κατατρέπει τὴν ψυχὴν μου, εἴνε ὅτι ἀποθνήσκω μακρὰν σου, μακρὰν τοῦ Ὀσβάλδου χωρὶς ἀπαξ νὰ σὲ ἴδω, χωρὶς τελευταίον νὰ σὲ ἀσπασθῶ! Τοιοῦτον τοιοῦτον μοὶ ἐπεφυλάσσετο τοῦ θανάτου μετὰ τὸ τέλος, τὸ ὅποιον ἤδη πλέον διαψεύδει τὰς ἐλπίδας μου, τὸ ὅποιον τὰ πάντα ἤδη ἀπ' ἐμοῦ ἀφαιρεῖ πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐκείνων τῆς πιστῆς μου συζύγου καὶ τοῦ προσφιλοῦς μου Ὀσβάλδου, ἅτινα φέρω μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν τάφον. Ὁρήνησον, Ὀρσολίνη, τὴν ἀπώλειαν τοῦ συζύγου σου, ἀλλὰ καὶ παρηγορήθητι εὐσπλαγχνίζομένη τὸ τέκνον σου, τὸν ὄρφανόν Ὀσβάλδον. Ζῆσον δὲ ζῆσον ζῶν ἐρήνης καὶ εὐδαιμονίας, ζῶν τιμῆς καὶ ἀγάπης καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα σου ἀνάβρῃς τὸν Ὀσβάλδον, ἵνα μὴ ἀπάτωρ περιπέση εἰς τὴν τύρβην καὶ τὴν ἐγκεκαλίαν τοῦ κόσμου. Ὑγίαινε Ὀρσολίνη, τοῦ λοιποῦ μένεις μόνη, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔστω σοὶ βοηθός, στήριγμα δὲ τοῦ γήρατός σου ὁ ἀγαπητὸς Ὀσβάλδος.... Σὲ περιμένω ἐκεῖ ὅπου ἔστι τοῦ θανάτου οὐδόλως βασιλεύει ὅπου τὴν ἐκεῖ ἔνωσιν ἡμῶν οὐδεὶς θέλει χωρίσει.... Ὑγίαινε, Ὀρσολίνη, δὲν δύναμαι νὰ σοὶ γράψω περισσότερα... αἰσθάνομαι ἑλλειπούσας τὰς δυνάμεις μου. Ὑγίαινε διὰ πάντοτε... καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ὁ πιστός σου Ἑρμάνος.»

«Ἄδικος τύχη!» ἀνακράζει σπασμωδικῶς ὀρθωθείσα ἡ Ὀρσολίνη. Ἑρμάνε!... Ἑρμάνε... ἐξακολουθεῖ, ἀπέθανες!... ἀπέθανες!... καὶ ριφθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου μένει ἀνάσθητος. Σκηνηδόντως τραγικωτάτη λαμβάνει πλέον χώραν, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ φήμη τοῦ θανάτου τοῦ Ἑρμάνου, ὡς δὲ ἡλεκτρισμοῦ διαδίδεται ἀπὸ τὸν πύργον κατὰ περίχωρα. Σπεύδουσιν παῖδες, γυναῖκες καὶ γέροντες εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἑρμάνου, ὅπως παρηγορησῶσι τὴν δυστυχῆ Ὀρσολίνην, ἀλλ' ἡ Ὀρσολίνη ἦτον ἀνείσθητος καὶ νεκρὰ σχεδὸν ἐνομιζέτο. Δὲν εἶχε δὲ συνέλθει εἰς ἑαυτὴν ἔτι, ὅτε ἰππεὺς τις τοῦ στρατοῦ ἐπαρουσιάσθη, ἀγγέλοντι ὅτι ἡ κηδεὶα τοῦ Ἑρμάνου ἤρχετο μακρόθεν καὶ ὅτι ὁ νεκρὸς θέλει ἐνταφιασθῇ ἐντὸς τοῦ φρουρίου. Τότε δὲν ἀναγγέλουσι πλέον τοῦ νικητοῦ τὴν ἔλευσιν χαρμόσυνα ὄργανα, ἀλλὰ σήμαντρα πένθιμα διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡχοῦσι, δὲν προκρίβονται τότε δαφνοστεφεῖς καὶ λευχημονοῦσαι νεάνιδες εἰς πρὸς πάντας εἰς τοῦ Ἑρμάνου, ἀλλ' ἱερεῖς μελανέμενος, ἵνα τὸ θνητὸν αὐτοῦ

σκῆνος παραλάβωσιν. Οὐχί! δὲν ἐξομνοῦσι τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ κατορθώματα, ἄσματα νικητήρια, ἀλλ' ἀπανταχοῦ ἀντηχοῦσι θρήνοι καὶ ὀδυρμοί! δὲν ἐτοιμάζονται εἰς αὐτὸν θάλαμος εὐώδης καὶ κλίνη λαμπρά, ἀλλὰ τάφος καὶ τάφος παγερός.... Ἡ Ὀρσολίνη συνέρχεται μετὰ πολλὰς ἐπιστημονικὰς τῆς ἱατρικῆς τέχνης εἰς ἑαυτὴν, ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πύργου, νὰ προῦπαντήσῃ τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν πέριξ αὐτῆς παρηγόρων. Μάστιν πειράται νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖρας αὐτῶν, διότι ἡ λύπη τοσοῦτον παρόλυσεν τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ὅστε καὶ ὁ ἀσθενέστερος ἀνὴρ ἠδύνατο νὰ τὴν ἐμποδίσῃ. Ὁ δὲ Ὀσβάλδος ἀφηρηπάγῃ ἐκ τοῦ πύργου καὶ ἐτέθη εἰς μέρος ὅπου οὐδόλως νὰ δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ ἀκούῃ τοὺς θρήνους καὶ τὰς σκηνὰς ταύτας. Τέλος περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς ἡκούσθη μακρόθεν κρότος τυμπάνων τὸν ἀέρα διασχίζων καὶ μετ' ὀλίγον νέφος ἐφάνη κονιορτοῦ θαυμάσιον αὐξανόμενον. Μετὰ μίαν δὲ ὥραν περίπου διεκρίνετο ἐντελῶς ἐν παρατάξει καὶ ἀσκεπῆς ὁ στρατός, οὗ προηγέτο τὸ φέρετρον τοῦ Ἑρμάνου κεκαλυμμένον ὑπὸ ταινιῶν καὶ στεφάνων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων. Ἡ ἐκφορά αὕτη, ἥτις ὡμοῖαζε μᾶλλον πρὸς θριαμβευτικὴν ἢ ἐπικηδεῖον πομπὴν προχωροῦσα εὐλαβῶς ἔστιν πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ φρουρίου, κατόπιν δὲ εἰσῆλθεν ἐντὸς καὶ προὐχώρησεν μέχρι τοῦ ναοῦ τοῦ φρουρίου, ἐντὸς τοῦ οὗ οὗτος ἔθεσαν τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑρμάνου. Ἦδη ἄρχεται ἡ ἀκολουθία ἐν μέσῳ τοῦ θρηνοῦντος στρατοῦ καὶ τῶν ἐν κατανύξει ψαλλόντων ἱερέων, τὸ δὲ νεκρικὸν ὄργανον διὰ τῶν θαρπενθῶν αὐτοῦ φθόγγων φαίνεται οἶοναι προπέμπον αὐτὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μονάς. Ὁ πένθιμος κῶδων διὰ τοῦ χαλκίνου αὐτοῦ ἤχου ἔκρουε τὴν θύραν νέου τινος κόσμου, τὸ πελιδνὸν τοῦ νεκροῦ Ἑρμάνου πρόσωπον κατηνύγζετο ὑπὸ τῆς τηλαυγοῦς φλογὸς τῶν ἐπιταφίων λαμπάδων, τὰ δὲ τοῦ θυμιάματος νέφη ἐκυμαίνοντο ὡς κάλυμμα τῆς αἰωνιότητος περὶ τὸν νεκρὸν, ἐνῷ ἡ σφοδρὰ ψαλμωδία συνώδευε τὸν κεκοιμημένον εἰς τὴν χώραν τῆς βαθυτάτης σιγῆς. Τέλος παύσῃ νεκρικῇ ἀκολουθία, ἄνδρες καὶ γυναῖκες παντὸς φύλου καὶ πάσης ἡλικίας προσέρχονται πρὸς τὸν νεκρὸν καὶ τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν ἐπ' αὐτοῦ καταθέτουσι· σθένυνται αἱ λαμπάδες τὸν δὲ νεκρὸν κομίζουσι εἰς ἴδιον τάφον ὅπου θάπτουσι αὐτὸν ἐν μέσῳ θρήνων καὶ τῶν κλαυθμῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν φωνῶν τῶν συνοδευόντων. Μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκταφίαν ἐκταφίαν ἐκταφίαν καὶ τῆς συγχωρήσεως τοῦ θανόντος ὑπὸ τῶν παρακολουθούντων, ἡ ἀπληστος ἀξίνη

καὶ τὸ λίμβον πτόον ἐξετέλεσαν τοὺς νόμους τῆς τε ματαιότητος καὶ τῆς φθορᾶς, ὃ δὲ λαὸς ἔσπενσε ταχέως πρὸς παραμυθίαν τῆς δυστυχιοῦς Ὁρσολίνης, ἥτις διαρκούσης τῆς κηδείας τοῦ Ἑρμάνου διατέλει ἀναίσθητος ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῆς. Ἐπὶ ἐβδομάδας ὀλοκλήρους τὸ φρούριον καὶ πάντες οἱ τὰ περίχωρα ἐκεῖνα οἰκοῦντες ἐπέμβουν τὴν στέρησιν ἀνδρὸς δικαίου καὶ ἀγαθοῦ, ἀνδρὸς γενναίου καὶ μαχίμου, τοῦ ὁποίου τὸ θάρρος συνοδευόμενον ὑπὸ φρονήσεως σταθερᾶς καὶ σεμνοπρεποῦς προῦκάλει πάντοτε τὰ ἐλέμματα τῶν ὑπηκόων του, ὅπως προσβλέπωσι πρὸς αὐτὸ, καίουχί μετ' ἀπάτης, ὡς εἰς λιμένα καταφυγῆς καὶ σωτηρίας.

IV

Τὴν πρόωρον δύσιν τοῦ βίου τοῦ Ἑρμάνου ἔμελλε νὰ διαδεχθῇ ἡὼς συμφορῶν καὶ ἁμαρτημάτων ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Ἡ χαρὰ ἣ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ βασιλεύουσα, τὰ ἀγαθὰ, ἅτινα ἀφθόγως ἐν αὐτῷ ἔρρεον, τὸ σέβας, τοῦ ὁποίου ἀπελάμβανεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἑρμάνου, ἡ δόξα ἥτις τοσάκις ἔσπεψε τὸ γεναῖον καὶ μάχιμον αὐτῆς ὄνομα, τέλος ἡ τιμὴ, ἥτις μοναδικὸν παρίστατο παράδειγμα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ πάντα ταῦτα ἔμελλον ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ Ἑρμάνου νὰ τραπῶσι τὴν ἐναντίαν ὁδὸν καὶ ὡς πολλάκις αἱ εὐτυχίαι ἐπέρχονται μία μετὰ τὴν ἄλλην οὕτω καὶ κατόπιν τῆς δυστυχίας τοῦ πρόωρου θανάτου τοῦ Ἑρμάνου ἠκολούθησαν καὶ ἐπεσφρεύθησαν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ πλείσται καὶ φρικῶδεις συμφοραί. Καὶ ναὶ μὲν οἱ ἠθασαυροὶ καὶ τὰ πλούτη ἐξηκολούθησαν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον θρίθοντα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἑρμάνου, ἀλλ' ὅμως οὐδεμίαν ἠδύναντο νὰ παράσχωσι ταῦτα βοήθειαν εἰς ἄλλεπάλληλον σειρὰν περιπετειῶν, ἥτις ἐμάστιζε τὸν οἶκον ἐκεῖνον· διότι ἐὰν τὰ πλούτη καὶ οἱ ἠθασαυροὶ ἀπετέλουν τὴν εὐτυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, τότε καὶ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι καὶ γράμματα καὶ πᾶσα τοῦ ἀγαθοῦ ἀπομίμησις καὶ τιμὴ καὶ αὐτὴ τέλος ἡ δόξα, ὃ ζωνοῦς οὗτος καὶ πανίσχυρος τῆς ἀθροπότητος μαγνήτης, θὰ ἦσαν μηδὲν ἀπέναντι τοῦ ἠθασαυροῦ, τὰ πάντα θὰ κατεκυλίωντο ἐν τῷ βορβόρῳ ἐνὸς καὶ μόνου σκοποῦ, τὰ πάντα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θὰ κατέληγον σημείον εἰς τὸν πλοῦτον εἰς τὸν θεὸν τοῦτον τοῦ τε καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

Ἡ δυστυχὴς Ὁρσολίνη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς τὸ ἀντικείμενον ἐγένετο ἔρωτος πολλῶν καὶ διαφόρων ἱπποτῶν. Τὸ ἔργον ἐκεῖνο τοῦ Φειδίου, ἡ θεοπεσίη ἐκείνη καλλοῖν

πρὸ τῆς ὁποίας πᾶν ἀνθρώπινον μεγαλεῖον καὶ πᾶσα ἀγέρωχος καὶ ὑψύχην κεφαλὴ ἤθελον προσκλίνει, πολλῶν τὴν συμπάθειαν προσήλκυσεν, ἀλλὰ γυνὴ ἓνα κοῖ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ ἀγάπησας, εἰς ἓνα καὶ μόνον τὴν καρδίαν τῆς προσεγγικοῦσα καὶ τοῦτον στερνθεῖσα, δὲν προὔτιμης τὴν καλλονὴν, τὸν πλοῦτον ἢ τὴν δόξαν νέων ἐραστῶν, εἶχεν ὀρκισθῇ ἰὰ μεῖνῃ μόνη καὶ ἔρημος ἐν τῷ κόσμῳ, μίαν μόνην ἀνάμνησιν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς διασώζουσα, τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὄντος ἐκείνου, μεθ' οὗ ἀμέριμνος τὸ πλεῖστον ἔρρευσεν ἡ νεότης τῆς καὶ τοῦ ὁποίου πλέον ἐστερεῖτο, πιστὴ δὲ εἰς τὸν ὅρκον τῆς τοιαύτης μέχρι θανάτου διετηρήθη, οὐδέποτε προδοῦσα τὸ μυστήριον συζυγικοῦ ἔρωτος, τὸ ὅποιον συνεδέετο μετὰ δύο ἀντιθέτων κόσμων αὐτῆς δηλαδὴ ἐν τῇ ζωῇ καὶ τοῦ συζύγου τῆς ἐν τῷ θανάτῳ. Καίτοι δὲ πολλάκις εἰς γάμον ζητηθεῖσα, καίτοι εἰς μηχανορραφίας ὑποπεσεῖσα, ὑφ' ὧν ἐποφθαλμιᾶτο, καίτοι πολλάκις ἀδικηθεῖσα, ἔγνω ὅμως τὴν τὴν τρόπον ν' ἀποκρούη πάντοτε ταῦτα, ἀνὰ χεῖρας κρατοῦσα τὸν μίτον ἐκείνον, ὅστις ἔφερε πάντοτε αὐτὴν εἰς ὁδὸν ἀποφυγῆς καὶ σωτηρίας. Ἐν δὲ καὶ μόνον ἦτο τὸ ἐνεῖρόν της, μία καὶ μόνη ἡ ἐλπίς αὐτῆς, ἡ ἀνατροφή τοῦ υἱοῦ τῆς Ὁσβάλδου. Ἀλλὰ τὰ ὄνειρα ἡμῶν πολλάκις διαψεύδονται καὶ αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἀποβαίνουσι φροῦδαι, κεναί.

Παῖς ἔτι ὢν ὁ Ὁσβάλδος ἀρκετὴν ἐδείκνυε ζωηρότητα διανοίας, ἣν ἀπεκάλυπτεν ἡ γλυκύτης καὶ ἡ κανονικότης τῶν χαρακτήρων του, τῆς δὲ μητρὸς του ἡ φιλοστοργία καὶ ἡ ἐπιβλέψις διδασκάλων εὐπαιδευτῶν καὶ ἐχθρόνων ἐπὶ τοσοῦτον τὰ φυσικὰ αὐτοῦ ἀνέπτυξαν προτερήματα, ὥστε ἐχέγγυα παρεῖχε μέλλοντος εὐοίωνου· οὐχ ἥττον ὅμως ἐὰν εἰδίδετο ἡμῖν ἡ τοῦ μέλλοντος βολιδόσκοπησης, τότε καὶ ὑπὸ τοῦ Ὁσβάλδου τὰ πρῶτα θήματα, ἐν μέσῳ πασῶν τῶν ἀγαθῶν καὶ χρηστῶν πράξεων του, θὰ διεβλέπομεν τὴν ἡδυπάθειαν, τὴν ὀλότειραν παντὸς αἰσθηματος ἀρετῆς, τὸν πρόδρομον πάσης συμφορᾶς, ἀχανεὲς μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑποσκάπτουσαν βάραθρον καὶ μετὰ τὴν τοῦτου ἐπιεργασίαν θρασυτόλμως τὴν κεφαλὴν ἰγείρουσαν καὶ τὸ μέρος δακτυλοδεικνύουσαν εἰς τὸν Ὁσβάλδον, ἐν τῷ ὁποίῳ οὗτος ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλε νὰ καταπέσῃ. Ὁ Ὁσβάλδος ἡγάπα τὴν μητέρα του καὶ φυσικῶς πρὸς τὴν στοργὴν αὐτῆς ἀντεπεκρίνετο, ἦτο πρᾶος καὶ ὑπήκοος, φιλόπονος καὶ ἀγαθός, ἐν γένει δὲ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἡμετέρας μετὰ τῶν συνομιλήκων του

ΤΑΚΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΝΑΧΙΟΥ

Ὁρσολίνη, ὅτε περὶ τὸ δέκατόν ἕκτον ἔ-

τος τῆς ηλικίας αὐτοῦ διαφόρους τῆς Ἑσπερίας νὰ ἐπισκεφθῇ
ἠθέλησε πόλεις, διασκεδάσας ἐνεκα, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν
τοῦ νὰ ζήσῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀγαθῶν του, ὧν εὐτυχῶς πύρρει.
Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ὤφειλε νὰ περιμένη θεῖον του τινα, ἥδη ἀ-
πόντα, καὶ μέλλοντα τὴν μελετωμένην αὐτοῦ νὰ συνοδεύσῃ
περιήγησιν. Πλὴν ὅμως τὰ δύο ταῦτα ἔτη δυστυχῶς ὑπῆρξαν
δι' αὐτὸν ὀλέθρια καὶ μοιραῖα! Ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ χρονί-
κῳ διαστήματι βλέπομεν τρόπας οὐ τὰς τυχοῦσας... ἀπιστεύ-
τους! Ἀχλὺς ἐπάρατος καλύπτει τὸ λυκαυγὲς τῶν ἡμερῶν του
ἐνῷ τὰ χεῖλη του μόλις θλίβουσι τὸ μέχρι στεφάνης τῆς νεὸς
τητὸς του κύπελλον. Τὸ σκότος τοῦτο ἀπομακρύνει αὐτὸν ἀ-
πὸ τῆς μέχρι τότε εὐθείας ὁδοῦ καὶ τὸν ἀποπλανᾷ καὶ τὸν
προσκρούει εἰς κρημνοὺς καὶ ἀπορῶγας, δρόθεν ἄφρευτος χεί-
μαρρος εἰς πόντους θαθεῖς ἔμελλε νὰ τὸν παρασύρῃ. Εὐερέτος
ἡ τῆς κακίας ὁδὸς, τοῦναντίον δὲ ἡ τῆς ἀρετῆς. Τὴν φιλοπο-
νίαν τοῦ Ὁσβάλδου διαδέχεται νωθρότης καὶ ἀμεριμνησία, τὴν
πρόφητά του ἰδιοτροπία καὶ ὑπερηφανία, τὴν ὑπακοήν του
ἰσχυρογνωμοσύνη καὶ παραφορά. Ἀπέβαλε τοὺς μᾶλλον πιστοὺς
αὐτοῦ φίλους καὶ τοῦτο, διότι ἕκαστος αὐτῶν λόγος, ἕκαστη
συμβουλὴ, πᾶσα παραίνεσις, ἦσαν θέλη ἰσοφῶρα εἰς τὴν ἐκθλην-
θεῖσαν καρδίαν του καὶ ψυχὴν, ἐκείνους μόνον διατηρήσας καὶ
περιπτωχθεὶς, οἵτινες οὐδ' ὁλῶς εἰς τὰς ὀλλοπροσάλλους καὶ μι-
σαρὰς ἰδέας του καὶ ὀρέξεις νὰ προσκολλῶνται ἐδυσκολεύοντο.

Ἐπάρχουσι περιστάσεις ἐν τῷ βίῳ, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος εἴ-
τε παράφορος ὑπὸ πάθους τινοῦ, εἴτε ἐθελοτυφλώτινος, ἄγεται
καὶ φέρεται εἰς πράξεις, εἰς τολμήματα τοιαῦτα, τὰ ὅποια καὶ
αὐτὸς οὗτος μετὰ τὸ πέρας αὐτῶν, εἴτε βλαφθεὶς, εἴτε μὴ, ἂ
δυνατῇ νὰ πιστεῦσῃ καὶ πρὸς τὰ ὅποια πᾶσα τυχὸν συμβουλὴ, πᾶς
λόγος ἀποτροπῆς ἔχει λόγον ἀντιπεποιθότα πρὸς τὴν παραφο-
ρὰν τούτου πάθους αὐτοῦ, ἡ καὶ πρὸς τὴν ἐθελοτύφλωσίν του, νο-
μίζοντος τὴν μὲν συμβουλὴν οὐ προσοχῆς χρῆζουσιν ἔστιν ὅτε
δὲ καὶ βλάβης πρόξενον, τὸ δὲ τόλμημα ἐλαχίστου λόγου ἀξί-
ον. Οὐδὲν λοιπὸν τὸ ἄπορον, εἴαν καὶ εἰς τὸν Ὁσβάλδου, ἐνεκα
τῶν παθῶν του εἰς πράξεις μισαρὰς, εἰς ριψοκίνδυνα βαίνοντα
τολμήματα, οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ ἐξήσκουν ἐπιρροὴν συμβουλαί
τῆς τε μητρὸς καὶ τῶν φίλων του. Οὕτως τὸ πολυτετὲς τῆς μα-
θήσεως, οὔτε αἱ ἀκατάπαυστοι νουθεσίαι τῶν φίλων, οὔτε τῆς
μητρὸς τοῦ φιλοστοργία ἴσχυσαν ἀπέναντι τῆς φιληδονίας
αὐτοῦ, ἥτις ὡς ἄλλος πολυχεῦμων χεῖμαρρος παρέσχε πᾶν εὐ-

συνειδησίας αἶσθημα μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὰς πράξεις
του κοσμοῦν. Ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, καθ' ἣν ὁ βίος παρίσταται
ὡς πεδιάς πλήρης ἀνθέων, προτοῦ ἀόρατος χεῖρ, τὴν ὁποίαν εἴ-
δεν γνωρίζομεν, πλήρῃ τὰς πρώτας τῆς καρδίας ἡμῶν χορδὰς
καὶ εὐδὲ διάπυρος ἐκτοξεύσῃ τὰς πρώτας αὐτῆς ακτίνας ἐπὶ
τῆς ἡρέμα ρεούσης ἡμετέρας ὑπάρξεως, καθ' ἣν ἐποχὴν, λέγω,
ἀμερίμνως κοιμώμενοι ὑπνώττομεν ἰδανικά τινα ὄντα θαυμά-
ζοντα τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καὶ εἰς κόσμους ἀγνώστους ὑπερου-
ρανίους τὰς ψυχὰς ἡμῶν μεταρσιούντα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύ-
την ὁ Ὁσβάλδος δὲν ἐζήτησε ταῦτα, δὲν ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ
τὴν καρδίαν του δεσμίαν, δὲν ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὰς
συγκινήσεις ἐκείνας τοῦ ἔρωτος, αἵτινες ταράττουσι τὰ πνεύ-
ματα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἐρώντων, αἵτινες ἄγρουσιν αὐτοὺς εἰς
ριψοκίνδυνα διαθήματα, εἰς ἀπελπισίαν, καὶ αἵτινες ὅμως εἰσὶ
τοσοῦτον ἡδέϊα ὅσον οὔτε κἀν συλλογίζεται αὐτὰς ὁ ἔρων. Ὁ
ἔρων, ὁ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν ἀοράτως ἀναγεννώμενος, τὸ τέ-
κνον τῆς συμπαθείας, ὁ ἄγων τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς εἰς φαντασί-
αν καὶ ποίησιν, ὁ παλαίων μετὰ τῆς τύχης, ὁ ἀδέκαστος κρι-
τὴς τῶν ἐν τῇ ζωῇ ἡμετέρων ψυχῶν, ὁ τὴν εἰλικρίνειαν θρα-
βεύων καὶ τὴν ἀπιστίαν θάσσων ἢ θράδιον τιμωρῶν ὁ ἔρων οὗ-
τος δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, δὲν ἠδύ-
νατο νὰ δεσπόσῃ αὐτῆς διότι ἡ καρδία αὐτοῦ δὲν ἐπλάσθη ἵνα
ἀγαπᾷ. Ἐπάρχουσι καρδιαὶ ἀπαθεῖς, ψυχρότεραι καὶ αὐτοῦ τοῦ
Ταρτάρου εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ἔρωτος οὐδεμίαν ἐπιφέρει θερμότητα,
καὶ αἵτινες δὲν ἐξευγενίζουσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν διὰ τοῦ
ἱεροῦ τούτου αἰσθήματος τοῦ ἔρωτος, αἱ καρδιαὶ αὗται εἶνε
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκείναι, αἵτινες εὐκόλως καταπνίγουσι πᾶν
ἀγαθὸν αἶσθημα, αἱ καρδιαὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀπηνέστεραι, αἱ ἀ-
γενέστεραι, αἱ οὐδέποτε δακρύνουσαι, αἱ καρδιαὶ τέλος αὗται γη-
ράσκουσιν καὶ ψυχραίνονται εὐκόλως, διότι δὲν τρέφουσι τὰς
εὐγενεῖς αὐταπάτας παρελθούσης τινος ἐποχῆς εὐδαίμονος,
διότι δὲν θερμαίνονται ὑπὸ τῆς φλογώδους ἀνταυγείας τῶν
εὐγενῶν αἰσθημάτων.

Ὁ Ὁσβάλδος δὲν ἐζήτησεν ἀληθῆ ἔρωτα, δὲν ἐζήτησε τὴν
ἀπόλαυσιν ἑτέρας καρδίας μεθ' ἧς νὰ δύναται νὰ ἀνταλλάσῃ τὰ
αἰσθήματα τῆς δυστυχίας, τῶν πόνων τῶν παλμῶν, τοῦ ἔρω-
τος οὐδέποτε ὅμως καὶ κατέπνιξεν ἐν τῷ θαθυκυμάντῳ τῆς
ἀπόλαυσις τοῦ ἔρωτος τὸ μυστήριον τοῦ ἔρωτος,
οὐδέποτε τὴν ἐκείνην ἀνταυγίαν! ἐνῷ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἡγνέει
τὸν ἑαυτοῦ αἰσθήματος τούτου, ἐνῷ πολλάκις τῆς συμ-

ΙΑΚΕΤΕΡΑ ΤΑ ΕΡΩΤΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

παθείας τὸ δάκρυ καὶ αἱ εἰλικρινεῖς τῆς ἀθωότητος λέξεις ἤγον αὐτὸν νὰ προσφέρῃ ἂν οὐχὶ καὶ μετὰ πίστεως ὡς δοκον τὸν λόγον του, ἐπεφύλαχθη ὅμως πάντοτε ἀπὸ τούτου, τοῦτο μόνον ἐκτὸς τῶν ἄλλων πράξεων του διατηρήσας, καὶ τοῦτο διότι ἐνόμιζε, καὶ οὐχὶ ἀλόγως, ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ, ἡ ὑπόσχεσίς του, ἔμελλε πάντοτε νὰ κατέχῃ αὐτὸν δέσμιον. Ἐζήτησε τὴν πραγματικότητα μᾶλλον ἀντὶ τῆς ἰδανικότητος· ἐυδέποτε ἠθέλησε νὰ καταστῇ παίγνιον φιλαρέσκου τινος γυναικὸς, νὰ αἰσθανθῇ ἐν ἑαυτῇ θριαμβεύουσαν τὴν ἀδυναμίαν του. Δὲν ἠγάπα τέλος, ὁ χαρακτήρ του, ἡ καρδιά του δὲν τῷ ἐπέτρεπον νὰ ἀγαπᾷ· ἐθεώρει ἑαυτὸν εὐτυχὴ διότι δὲν ἠδύνατο, δὲν ἤθελε νὰ ἀγαπήσῃ, ὥστε ὁ ἔρως δι' αὐτὸν μόνον ἦτο βάσανος καὶ τιμωρία καὶ ἠγνόει ὅτι ὁ ἔρως ἠδύνατο νὰ λεπτύνῃ τὴν καρδίαν του καὶ νὰ καταστήσῃ εὐγενῆ τὰ αἰσθήματα αὐτῆς. Ἀναισθησία πρὸς τὴν ἀρετὴν, κώφευσις εἰς τὰς συμβουλάς τῶν ἀνωτέρων, τυφλὴ ὑπακοή εἰς τοὺς φίλους τῶν ἡθελῶν του, ἀφειδὴ τοῦ πλούτου κατασώσεις, οὐδεμία συνειδήσις, τὴν παίγνιον τέλος τῶν ἰδίων του παθῶν· πρὸς ἐπίμετρον δὲ πάσης αὐτοῦ καταχρήσεως, νέα τις θεραπαινίς, σκευὸς καὶ πρῶτον πάσης ἀσχυροργότητος καὶ ἴσως πρῶτη, ἥτις τῆς ἀπωλείας τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Ὀσβάλδον προσελάμβανεν, εἶχεν ἀνατρεφῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ μετ' αὐτῆς τὰ αἰσχίστα διεπράξατο. Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὁ μετὰ τὰς εὐοίωνους πάντων ἐλπίδας ἔκλυτος βίος τοῦ Ὀσβάλδου.

Ἐὰν τὰ πράγματα μέχρι τοῦ σημείου τούτου ἔμενον, ἡ δυνάμεθα πως τὰς τοιαύτας τοῦ Ὀσβάλδου νὰ δικαιώσωμεν πράξεις, καθ' ἣν στιγμὴν, ἥτε νεανικὴ τοῦ ἡλικία ταύτης ἀπῆται καὶ τὴν ὁρμὴν τῶν παθῶν του νὰ ἀναχαιτίσῃ δὲν ἔδύνατο, ἀλλὰ δυστυχῶς τοιαύτην ἐλαβὼν ὥθησιν, ὥστε ἀναγκασθόμεθα καὶ ἡμεῖς, ἂν οὐχὶ καὶ ἀμερολήπιως κρίνοντες, οὐχὶ νὰ στιγματίσωμεν ἀλλὰ μόνον καὶ ἀρκούμενοι ν' ἀποσκορακίσωμεν μισαρὰν τινὰ ποᾶξιν τοῦ Ὀσβάλδου, ἐν αὐτῷ μὲν ἐνδόμυχον καὶ διηκεῖ διεγείρασαν πόλεμον, ἡμᾶς δὲ διδάξασαν εἰς ὅποιον βαθμὸν δύναται νὰ περιαγάγῃ ἡμᾶς ἡ τυφλὴ τῶν παθῶν ἡμῶν ὁρμὴ καὶ ὅτι μὴ περιστέλλοντες τὸ κακὸν ἀρχῇθεν, δύναται τοῦτο νὰ ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰ ἔπακρα.

Ἐσπέραν τινὰ ἐπανελθούσα ἡ μήτηρ τοῦ Ὀσβάλδου ἐκ τοῦ φρουρίου ἐν ᾧ εἶχε διαμείνει ἐπὶ δύο ἡμέρας ἔνεκα κατεπειγουσῶν αὐτῆς ὑποθέσεων εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πύργου καὶ κατακλίθη αἰσθανομένη ἑαυτὴν εἰς οὐχὶ καλὰ

κατάστασιν. Ἐπειδὴ δὲ καλῶς ἔβλεπε, ὅτι ἐπλησιάζεν ἡ νύξ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μὴ προσκαλέσῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν ἱατρὸν, ἀλλ' εὐθὺς ἅμα τῷ λυκόφωτι, θοὴν καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ὑπηρετριῶν ἠδυνήθη τέλος ν' ἀπολαύσῃ ἐλίγου ὕπνου καθὼν ἔμελλε νὰ ὑπνώσῃ ὄνειρα φρικτοῦ, τὰ ὅποια καὶ εἰς πράγματα σοβαρὰ ν' ἀποδῶσιν ἐπέπρωτο.

Ἦδη ἡ νύξ εἶχε διαλύσει τὸ ἥμισυ τῆς ἐκείνης πορείας, ὁ δὲ Ὀσβάλδος δὲν εἶχεν ἐτι ἐπιστρέψει ἐκ τοῦ κυνηγίου, ὅπερ ἦτο ἡ συνήθεια αὐτοῦ διασκέδασαι, ὅτε περὶ τὴν δαδὲ-κάτην τῆς νυκτὸς ὁ καλπαμῶς ἠκηρύσθη τριῶν ὠκυπέδων ἵππων, ὅλας δὲ χαρίεσσα κυνὸς ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τοῦ Ὀσβάλδου, ὅστις σταματήσας πρὸ τοῦ προαυλίου τοῦ πύργου καὶ κατελθὼν ἐκ τοῦ ἵππου, ἀφοῦ τὸ πρῶτον διέταξε τοὺς δύο αὐτοῦ ὑπηρέτας καὶ ἀκολούθους ἅμα αὐτῷ κατὰ τὴν κυνηγεσίαν νὰ φυλάξωσι τὴν λαίαν καὶ νύχθη εἰς αὐτοὺς τὴν καλὴν νύκτα, εἰσέρχεται εἰς τὸν πύργον καὶ ὡσπερ δαίμων ἀπωλείας ἤγεν αὐτὸν, ἀντὶ νὰ τραπῇ τὴν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἄγουσαν τρέπεται ἐκείνην τοῦ δωματίου τῆς θεραπαινίδος του, ἥτις τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν εἶχε συνοδεύσει γρατῆν τινὰ ὑπηρέτριαν ὅπως ἐλθοῦσαι ἀμφοτέραι εἰς τὸ φρούριον, εἰδοποιήσωσιν ἐγκαίρως τὸν ἱατρὸν περὶ τῆς ἀσθενείας τῆς οἰκοδεσποίνης, καὶ στρέψας τὸ ἐπίπαστρον ἡρέμα τὴν θύρην ἠνέφθεν.

Ἐὰν φωνὴ τις οἶκνε ἐνδόμυχος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔλεγε πρὸς τὸν Ὀσβάλδον «Φύγ' ἐντεῦθεν, διότι ἐκ τοῦ δωματίου τούτου πρόκειται ἡ ὑπόληψις τῆς οἰκίας σου, ἡ τιμὴ τῆς μητρὸς σου, τέλος τὸ μέλλον σου.» ἴσως εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην ὑπέκρινεν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὸ ἀποτρόπαιον καὶ μισαρὸν αὐτοῦ τόλμημα· ἀλλ' οὐχὶ! ἐπέπρωτο νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς καὶ ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ σκότους ἐκείνου νὰ διαπράξῃ ἐγκλημα φοβερόν. ἑροτοστιγῆς, ἐγκλημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις πάντοτε καθαρὰ καὶ λίαν ἀφόρητος ἔμελλεν ἐν τῇ συνειδήσει του ν' ἀναπαρίσταται.

Εἰσέσχεται μόλις ὁ ἀπερίσκεπτος υἱὸς καὶ πρὶν ἢ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ζῆθος ἐκεῖνο, τὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς νεκροὺς τρομάζον, μετὰ περιδεῶς ὄντως καὶ θαθείας φωνῆς καλεῖ ὀνομαστὶ πολὺν ἀριθμὸν ἐκείνων ποᾶξιν τῶν λυσιποθῶν θεραπαινίδων του. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς τὴν λυσιποθὴν θεραπαινίδα του, ἡμῶν καὶ ἐκείνης ἀκούσεται φωνὴ εἰμὴ ἐλαφρὸς τις καὶ ἔρρυθμος φωνή, ὁποῦν τὴν ἡρεμίαν ἐκείνην ταράσσων οὐχὶ δὲ καὶ τὴν πρὸς τὴν πλήρωσιν τῆς σαρκενῆς ἐπιθυμίας ὀργῶν

σαν καὶ σταθερὰν τοῦ Ὁσβάλδου ψυχὴν, ὅστις καὶ ψηλαφῇ
τί, ὅτε μὲν εἰς τὸ ἐν, ὅτε δ' εἰς τὸ ἕτερον ἀντικείμενον πα-
ραπαύει, πλησιάζει εἰς τὴν κλίνην τῆς θεραπαινίδος τοῦ, ζητεῖ
αὐτὴν τὴν δονεῖ πολλάκις ἀλλ αὕτη δὲν ἀφυπνίζεται· νομίσας
δὲ ταύτην ἀστειευομένην καὶ μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον τοῦ
κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἂν ἀντίσχη πάθους του, ἀνέρχεται
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦτε σκότους καὶ
τῆς μισαρᾶς τοῦ ψυχῆς τὴν λύσιν ἀρχεται ἐνεργῶν τοῦ μισαροῦ
ἐγκλήματός του. Πλὴν φεῦ τῆς ἀπάτης! Τὸ δὲν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον
ἤδη ὑπέκειτο εἰς τὴν τυφλὴν τοῦ Ὁσβάλδου ὁρμὴν δὲν ἦτο ἡ
θεραπεία τοῦ οὐχί : ἦτο ἡ βαρυστασία αὐτοῦ μήτηρ θυμῷ
ἀποτροπαίου υἱοῦ, ἥτις τυχαίως εἶχε κατακλιθεῖ ἐπὶ τῆς κλίνης
τοῦ δωματίου ἐκείνου ὅπως ἐμπροσθέντος τοῦ δωματίου τῆς, ἐ-
φελθὲν τὴν πρῶταν τῆς ἐπιούσης ἐν αὐτῷ κατέκειτο περιμένῃ τὸν εἰς
πίστεψιν τῆς ἀσθενείας τῆς μέλλοντα νὰ ἔλθῃ ἰατρὸν.

Ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ταραχῆς ἐκείνης ἀφυπνίζεται ἡ δύστι-
νος τοῦ Ὁσβάλδου μήτηρ καὶ ἀφίησι κραυγὴν μόλις ἐκ τοῦ
σύνεργου ἀκουστέαν, ὅποیان ἀπῆλθε ὁ κατ' ἐκείνην τὴν στιγ-
μὴν ἀσθεὴς ὁργανισμὸς τῆς, ἐκλαβοῦσα τὸν ἐγκληματικὸν
ἐκείνον, ὡς τολμηρὸν τινα ὑπέρτερον, οὐδόλως σεβασθέντα
τῆς οἰκίας τῆς τὴν τιμὴν, ὡς κλέπτην τέλος ὡς καλόβουλόν
τινα, τοῦτο πράττοντα ἰδιοτελοῦς τινος ὑστεροβουλίας ἔνε-
κεν. Ἐπὶ τῇ φωνῇ ταύτῃ ὁμοίᾳ πρὸς θεῖαν ἀρὰν, κελεύουσιν
τῷ Ὁσβάλδῳ ἀειφυγῖν ἐκ τῆς οἰκίας του καὶ ὡς ἄλλος Κάιν
ἐξόριστος αὐτὸς ἑαυτοῦ νὰ περιπλανᾶται, τέκνον ἀπόκληρον
καὶ ἀποσυνάγων τῆς κοινωνίας ἐκπέμπει καὶ αὐτὸς κραυ-
γὴν φρίκης ἀναγνωρίσας τὴν φωνὴν τῆς μητρός του. Ὁ χρότης
λειποθυμίας καὶ ἰδρώς ψυχρὸς περιχέεται ἀνὰ πάντα τὰ
μέλη του· ἀκίρτῃ ἐκ τῆς κλίνης καίτοι τὰ τρέμοντα γόνατά
του συγκροτοῦνται, περίφοβος δὲ καὶ οἰώει σπασμωδικὸς τρέ-
χει τῆς κακέως εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἀόρατον αἰσθά-
νεται ἐν τῇ ταραχῇ του χεῖρα ὅτε μὲν ἐπέχουσιν ὅτε δὲ πάλιν
ἐξωθοῦσαν αὐτόν. Βλέπει ἐν τῷ ὀχληρῷ ἐκείνῳ ζόφῳ παν-
ταχοῦ εἰδεχθεῖς καὶ ἀποτροπαῖος αὐτὸς περιπετωμένος, μαύ-
ρους σκελετοὺς ἀγρίων ὄντων ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ὁποίων τὰς
πνιγερὰς ἀναθυμιάσεις φοβεροῦ ἐγκλήματος ἐμελλε νὰ ἀφω-
ραίνηται εἰς τὸ μέλλον. Ἡ συνείδησις του, παχὺς τιμωρὸς ἐ-
ξανίσταται κατ' αὐτοῦ καὶ ταρασσει αὐτόν ἀνασκαλίζουσα
καὶ καθυμολογοῦσα τὸ μέγεθος τοῦ ἁμαρτήματος του. Εξέρχεται

τοῦ δωματίου του καὶ μετ' ὀλίγον τῆς οἰκίας του, ἐκπύεται
εἰς εὐρύτερον θέατρον, φεύγει, τρέχει ὡς φρενητιῶν, ὡς μαι-
νὰς, ὑπερπηδᾷ ρύακας, ὑποσκαλίζει ἀκάνθας μακρὰν τῆς μη-
τρὸς του τῶν φίλων του τῶν ἀγαθῶν του.

Ἡ ἀργυρόεσσα καὶ ἀστράρχη σελήνη, μελάγχρους τότε
παρίσταται εἰς αὐτόν· οἱ σελαγίζοντες ἀστέρες, οἵτινες, ὡς
ὑπὸ θεϊκῆς ἀγανακτήσεως τρεμοσβύοντες τῷ ἐφάνοντο, ἡ πε-
ριφερομένη αὖρα, ὁ θροῦς τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων,
πάντα ὑπὸ τῆς ἡχοῦς ἐπανάληψις τῶν ἐσπευσμένων θημά-
των του, ἐκάστη γοερὰ φωνὴ ἀγρίου τινος πτηνοῦ περιπετω-
μένου, πᾶς μόνιμος καὶ μελανὸς θάμνος, ὅστις ἐν τῇ μυσ-
τηριώδει τῆς σελήνης ἀκτίνι δίκην φάσματος παρίστατο φό-
βον καὶ τρέμοντα πάντα προὔξενον εἰς αὐτόν. Ἐν τῇ ἀ-
πελπισίᾳ του μάτην ἐπικαλεῖται τὸ θάνατον, τὸν δυνάμενον
πᾶσαν αἴσθησιν καὶ μὴ μὴν νὰ σβέσῃ τῆς πράξεως του, μά-
την τὰς ἀβύσσους ἵνα τὸν καταπίωσιν, ἀνάγκη νὰ φεύγῃ,
τοῦ πρισματικοῦ βίου κεκοπιᾷ ὁδοιπορὸς ἐν μέσῳ θυσελῶν, γνό-
σων, ὀδυνῶν, πένιαις, ἐλέγχων νὰ πλανᾶται, συντρίβους μόνον ἔχων
τὰ δάκρυά του, μειδίαμα, δέ τοις στεναγμοῦς του, νὰ ὁμοιωθῇ πρὸς
τὰ θηρία καὶ ζῆσιν ὡς αὐτὰ εἰς λήθην οὕτω εἰπίτων πᾶν αἰσ-
θημα πᾶν χρεὸς θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ἀφίσσμεν πρὸς στιγμὴν τὴν Ὁσβάλδον περιτρέχοντα
τὰς ἀπείρους ὁπὰς τῶν θυμάτων τῆς τύχης, ἀποστρεφόμενον
τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, φρίσσοντα τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐδελυσ-
σόμενον τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν φύσιν ἅπασαν, ὑπὸ μυρίων
ἐλέγχων σπαρασσόμενον καὶ θεωροῦντα τὸν θάνατον, ὡς μόνον
τῶν δαιμόνων του παρρησίαν, καὶ ἔλθωμεν εἰς τὴν μητέρα του,
ἀκουσίως αὐτῆς ἀτιμασθεῖσαν, ἀναλογιζομένην τὸ μέγεθος τοῦ
ἐγκλήματος τοῦ υἱοῦ τῆς, τὰς ἐκ τούτου ἐλεθρίας συνεπείας
καὶ τὸ δὴ χερίστον, ὅτι ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ἤδη ἀνίερν ἐκυο-
φορεῖτο σπέρμα, ὅπερ μικρὸν κατὰ μικρὸν διαπλασσόμενον, ἐμ-
βρυον ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὰς κοινὰς αὖρας.

Ἡ δυστυχὴς, ἀποῦ κατὰ τὴν φρικαλέαν ἐκείνην στιγμὴν μὰ
τὴν πολλάκις ἐφώνησεν, ἠγέρθη, οἶωνε ἀναίσθητος ἐκ τῆς κλί-
νης, ἀνάπτει ταχέως τὸ φῶς λυχνίας τινος καὶ κρούει ἡχητή-
ριον ἐπὶ τινος τραπέζης κείμενον. Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος ἀφω-
γὰς αὐτὴν ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἀγείρει αὐτὰς νὰ προσδράμῃ
ἀπὸ τοῦ κλινίου καὶ ἀφίησι αὐτὰς ἐν τῇ διέμενῃ ἡ οἰκοδόσποινα· εἰ-
μοίχονται καὶ ὁ δὲ πρὸς αὐτὴν γονυκλινῇ πρὸ τινος εἰκόνης,

λυσικομον, μετ' ὅπως ὠχρᾶς καὶ ἡλλοιωμένης ὥσει νεκρὰν, τέλος ἀναίσθητον, ὡς ἄγαλμα. Τεταραγμένοι, ἐκθαμβοί, φοβικῶν μένουσιν αὐταί, ἀγνοοῦσι δὲ τί νὰ εἰπωσι καὶ νὰ πράξωσιν. Ἐπὶ τέλους πλησιάζουσι πρὸς αὐτὴν καὶ τῇ ἐρωτῶσι τί ἤθελαν ἀλλ' αὕτη μὴ θέλουσα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ μὴ δυναμένη, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας διετέλει θέσεως νὰ καταστήσῃ αὐταὶ γνωστὸν, ὅ, τι συνέβη εἰς αὐτὴν, ἐψέλισε μετ' ἀγῶνος, ὅτι ἡσθάνετο πλησιάζουσιν τὴν ὥραν τοῦ θανάτου της. Ἐὰν τῷ ἀκούσματος τούτου τρέχουσιν ἐν τῷ ἄμα αἰὶνῷ πνευματικῶν πάντας τοὺς ἐν τῷ πύργῳ ἀφυπνίζουσι, τῇ ἐνεργίᾳ καὶ ἐπιμελετημένῃ βοήθειᾳ τῶν ὁποίων ἡδυνήθη ν' ἀναλάβῃ ἐπ' ὀλίγον, ὅτε τοῦ ἱατροῦ ἀφικθέντος ὀρθροῦ θαθέως καὶ τὰ τῆς υγείας της φάρμακα διατάξαντος, ἐν τῷ ὀλίγον ἡμερῶν ἀνεκτήσατο σχεδὸν τῆς υγείας αὐτῆς.

Ἄλλ' ἡ υγεία αὐτῆς, ἡ παράτασις τῶν ἡμερῶν της ἦτο δυστυχῶς νέων βασάνων καὶ συμφορῶν προσθήκη· διότι φήμη διεδόθη ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς ὑπὸ τῶν παθῶν τοῦ παρασυρθεὶς εἶχε καταστρέψει τὸν βίον, διότι ἡσθάνετο τοῦ ἁμαρτήματος τοῦ υἱοῦ της, οὗ καὶ αὕτη συνεμερίζετο, διότι καλῶς ἐβλεπεν, ὅτι ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ἦδη ἐνεκυμονεῖτο βρέφος, ὅτι ἡ πράξις αὐτῆς ἐμελλε νὰ γίνῃ κατάδηλος, ὅτι ἐπρεπε τό τε μῖσος καὶ τὴν ἀποστροφὴν νὰ ἐπισύρῃ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἶχε νὰ ζήσῃ θρηνώδεις ἡμέρας καὶ ζοφεράς, ὅτι τέλος ὑπῆρχε θεὸς πρὸ τοῦ ὁποίου ἐμελλέ ποτε νὰ παραστῇ. Ἐν τῇ συγκεχυμένῃ αὐτῆς φαντασίᾳ ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ἔνοχον, καί τοι ἀθώα, νυκτὸς καὶ ἡμέρας μετὰ δακρύων, ὡς ἄλλος προσνύχτο Πέτρος, ἵνα τὸν ῥύπον ἀποπλύνῃ τοῦ ἐγκλήματός της πλὴν οὐδεὶς τῆς θλίψεώς της τὸ αἷτιον ἐγίνωσκεν.

Οὕτως ἐπὶ ὅλοι μῆνες εἶχον παρέλθει, ὅτε πλέον ἡ πράξις δὲν ἡδύνατο νὰ μείνῃ κεκρυμμένη· ὅσα δὲ ἡ στιγμή τοῦ τοκετοῦ ἐπλησίαζε, τόσῳ καὶ αἱ ἀγωνίαι της πικρότεραι καθίσταντο. Ὅθεν προσκαλεσαμένη παρ' αὐτῇ σεβάσιμον τινα πνευματικὸν ἱερέα ἐξωμολογήσατο ἐνώπιον αὐτοῦ δακρυχέουσα τὸ ἁμαρτήμα της, λέγουσα ἅμα ὅτι ἦτο ἐτοίμη εἰς οἰανδήποτε νὰ υποβληθῇ τιμωρίαν πρὸς ἐξιλέωσιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἐξωμολογήσεως ταύτης ἐφρίξαν ὁ λευκοπώγων καὶ τυμβογέρων πνευματικός. Ὁ γδοήκοντα καὶ ἑξήναι τὸν ἐν σταδιοδρομίᾳ εἶχε διανύσει, καὶ ἦν πολλὰ εἶχεν ἴδῃ καὶ πλείστα ἀκούσει, ἀλλ' ἡ τέως τοῦ ὠτός του τὸ τύμπανον παραβαλὼσα μισαρὰ πρᾶξις, τὸ θεοστυγὲς τοῦτο ἐγκλήμα, νεοφανές, ὅλως καὶ

παράδοξον δι' αὐτὸν ἄκουσμα ἦν Ἰσταται πρὸς στιγμήν συνουσίαν, ἐν ᾗ ἐν τῷ ἐρρυτιδωμένῳ προσώπῳ του ἡδύνατο τις σπουδαίαν νὰ διδῇ δυσχέρειαν λογισμῶν, ἀναλογίζεται τὸ μάταιον τῶν ἀνθρωπίνων κρίσεων, τὴν ἀποπλάνησιν αὐτῶν καὶ τέλος μετὰ μακροτάτην σκέψιν ἐνθαρρύνει θεὸν ἐνεσι τὴν δυστυχῇ οἰκοδόσποιαν, ἣν καὶ προτρέπη νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὸν οἰκτίρμονα Θεόν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ὑπηρεσίαν ὥφελε νὰ ἀφιερῶσιν τὸ γεννηθησόμενον αὐτῆς τέκνον. Εἶτα τοῦ ἱερέως ἀπαλθόντος προσκαλέσατο παρ' αὐτῇ δύο τῶν ὑπηρετριῶν της καὶ γέροντά τινα πιστὸν καὶ ἀρχαῖον τῆς οἰκίας της φίλον καὶ ἐξωμολογήσατο καὶ εἰς αὐτοῦ· τὸ αἷτιον τῆς θλίψεώς της· ὅτε δ' ἐπληρώθη τῆς ἐγκυμοσύνης ὁ χρόνος, ἀπέκτησε βρέφος θῆλυ, ὅπερ ἀπογαλακτίσασα, παρέδωκεν αὐτὸ τῷ πνευματικῷ, ὅστις δούς αὐτῷ τὸ βάπτισμα ἐπεφορτίσθη ἅμα καὶ τὴν ἐν τῇ μηνί ἀνατροφὴν αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν Ὁρσολίνη ὀλίγον μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς θυγατρὸς της εἰς τὸν πνευματικόν, εἶτε ἐλαφθεῖσα ἐσωτερικῶς ὑπὸ λύπης, εἶτε μὴ ἐκτελέσασα ἄκριβως τὰς κατὰ τὸν τοκετὸν ἐπιλοχίους ἡμέρας μετέλλαξε τὸν βίον, μέγα μέρος τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς τοῖς τε πτωχοῖς καὶ τῇ μηνί διανείμασα, ἡ δὲ μικρὰ μοναχὴ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ψυχωφελῶν βιβλίων, εἰς τὰ τῆς εὐσεβείας καθήκοντα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς ἄλλας τῆς μονῆς ἐπασχολήσεις μετὰ τῶν χάριν ἀγωγῆς ἐκεῖ εὐρισκομένων νεανίδων, δὲν παρήλθε δὲ πολὺς χρόνος τοῦ νὰ προσελύσῃ ἐν ἑαυτῇ τῆς τε ἡγουμένης τῆς μονῆς καὶ ἀπασῶν τῶν ἐκεῖ μοναχῶν παρθένων τὴν εὐνοίαν· ὁσημέραι δὲ καθίστατο ἐνάρετος καὶ συνετὴ, ὑπογραμμὸς πάσης ἀρετῆς καὶ ἀθωότητος.

V

Κατέλιπομεν τὸν Ὁσβάλδον μακρὰν τῆς οἰκίας καὶ τῶν ἀγαθῶν του, περιπλανώμενον εἰς ἐρημίας καὶ δάση, ἐκτεθειμένον εἰς καύσωνας καὶ πάγους, εἰς πείναν καὶ δίψαν καὶ τέλος ἅπασαν τῆς εἰσαρμένης του τὴν ἐπήρειαν ἀνεχόμενον. Οὕτως ἐπὶ ὀκτὼ ὅλα ἔτη εἶχε περιπλανηθῆ, ὅτ' ἐπὶ τέλους ἐμελλε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰ ἄξενά καὶ ἀπρόσιτα ἐκεῖνα μέρη, τὸν πικρὸν τῆς αὐτεξορίας δρόμον, καὶ νὰ τραπῇ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας, νέων ἀρχόμενος συμφορῶν καὶ βασάνων. Τὸ ἄλλοτε ἀπαστράπτον πρόσωπόν του ἦδη φοικαλέαν περιεβάλλετο χροιάν, ἐν ᾗ ἡ ἀργυράνη φωνὴ του, ἡ τῇ τῶν ἀγγέλων ἄλλοτε διαμιλλωμένη ἡδονοποιὸν ἐγένετο πρὸς τὸν φασματικὸν ἐπὶ κλησιν. Ὁ καυστικός ἦν

λιος πᾶσαν πηγὴν δακρύων εἶχεν ἀποξηράνει, ἐνῶ τὸ ἀπηυδ-
κὸς σῶμά του, πολυθύραν περιβεβλημένον ἱμάτιον ἐρρίγει ὑπὸ
τοῦ καταψύκτου ἀνέμου. Ὁ ἄγριος αὐτοῦ βίος πᾶσαν ἱμάδα
ἀνθρωπίνου αἰσθημάτων, ἐσωτερικοῦ ζωπύρου εἶχε καταπνίξει.
Εἰς λήθην τερψίθυμον πλὴν ὀλέθριον παρελθὼν! εἰς λήθην ἄ-
πελπι μέλλον! Εὐτυχὲς ἄφροντι ἐνεστῶς! Ζωῆς αἰσχροῦργοῦ
καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχομένης προτιμωτέρα ἢ αὐτα-
πάρνησις! Νῦν ἄφροντις ὁ ἄλλοτε πολυμέριμος, νῦν ἐλευθε-
ρος ὁ ἄλλοτε δοῦλος τῶν ἰδίων του παθῶν! Πρὸς τί νὰ ἀνα-
μνηθῇ παρελθόντος; Μὴ ἡ ἀνάμνησις αὕτη τῶν συμφορῶν του
ἤθελε κατευνασθεῖν τὸ μέγεθος; Οὐχὶ βεβαίως, διότι ἐὰν ἐγεν-
νᾶτο πένθος, δυστυχὲς, καὶ ἡ παρούσα θέσις του ὀλίγον θὰ τὸν
ἠνόχλει· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀναμνησκόμενος τῆς εὐδαι-
μονίας ἐκείνης, καθ' ἣν ἄφροντις ἔρρευσεν ἡ παιδικὴ του νεότης,
ἀγαθῶν ὧν ἀπώλεσε· ἡδονῶν τῶν ὁποίων ἐστερήθη, φίλων τοὺς
ὁποίους ἀπέβαλε χάριν τῶν παθῶν του, τέλος ἀναμνησκόμε-
νος μητρὸς μεθ' ἧς ἐγκλημάτισεν, ἄρα γε ἡ τοιαύτη ἀνάμνησις
παρελθούσης εὐτυχίας καὶ ἡ τῶν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν του
ἀναπέμψαι δὲν ἤθελε βασανίζει καὶ καταστρέχει τὴν καρδίαν
του; Ἡ πρὸς τί νὰ φροντίζῃ περὶ μέλλοντος ἅπαξ τοῦτο οὐδε-
μίαν παρῆχεν ἐν τῇ τεταραγμένῃ διανοίᾳ του ἐλπίδος ἀκτιῶ-
να, ἅπαξ ἀδιάφορον ἔβαινε τοῦτο πρὸ αὐτοῦ; Τούτων δοθέν-
των τί τὸ παράδοξον ἐὰν καὶ τὸ ἐνεστῶς μεταξὺ λήθης τοῦ τε
παρελθόντος καὶ μέλλοντος εὐτυχὲς καὶ ἀμέριμον ὑπ' αὐτοῦ
ἐθεωρεῖτο; Πλὴν ἐνὸς καὶ μόνου οὐδέποτε νὰ ἐπιλαθῇ ἔπρεπεν,
ὅτι τῆς ζωῆς του τὸ στάδιον, καίτοι ἄφροντι καὶ ἀμέριμον,
δὲν ἐξῆρτητο ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ὑπῆρχε πεπωμένον τὸν βίον ἐ-
καστοῦ δρίζον καὶ ὅτι τέλος μέχρις οὗ ἡ βιοτέρμων τῆς Ἀ-
τρόπου 1) ψαλὶς τῆς ζωῆς του κόψη τὸ βῆμα, ὑπῆρχον καὶ

Σημειώσεις. Αἱ Μοῖραι (ἐκ τοῦ ρήματος μέρειν ἥτοι διανέ-
μειν, διαιρεῖν χωρίζειν) ἦσαν τρεῖς ἡ Κλωθώ, ἡ Λάχεσις καὶ
ἡ Ἀτροπος. Κατὰ τὸν Ἡσίοδον αἶται ἀπονέμουσι τὰς εὐ-
τυχίας καὶ δυστυχίας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἅμα τῇ γεννή-
σει αὐτῶν. Παρ' Ὀμήρῳ Κλωθώ, ἡ νεώτερα τῶν τριῶν ἀδελ-
φῶν προΐσταται κατὰ τὴν στιγμήν τῆς γεννήσεως ἡ Λά-
χεσις κλῶσει τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἡ Ἀτροπος
ἐκόπτει τὸ νῆμα τούτων. Κατὰ τὸν Πλάτωνα ἡ Ἀνάγκη ἔ-
χει τρεῖς θυγατέρας καὶ αὗται εἰσὶν αἱ τρεῖς μοῖραι, ὧν ἡ

ἄλλαι καταιγίδες, αἵτινες ἡδύναντο ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐνσκήψωσιν.
'Αλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὁ τὸ ποτήριον τῶν δυστυχιῶν μέχρι τρυγός
ἀπογευθεὶς, ὁ τὰς ἐπηρεάς δοκιμάσας τῆς εἰμαρμένης ἐθίζει
πλέον εἰς αὐτὰς καὶ πᾶσα νέα συμφορὰ, πᾶσα νέα τῆς τύχης
περιπέτεια ὀλίγον ταρασσει αὐτὸν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀδιαφορῶν
οὗτος θαρραλέως ὑποδέχεται αὐτὰς· ὅθεν καὶ ὁ Ὁσβάλδος, δο-
θέντος πρὸς σιγμὴν ὅτι ἐν τῇ μέλλοντι καὶ ἄλλας περιέμενε
συμφορὰς, ἐθίσας πλέον εἰς τοῦ βίου τὰ δηλητηριώδη ποτὰ, κο-
ρεσθεὶς τῶν περιπετειῶν τοῦ πολυκυμάντου κόσμου, ἡ ὀλίγον
περὶ αὐτῶν ἐφρόντιζεν ἢ καὶ ὅπως ἀδιαφορῶν ταύτας περιέμενε.

Ἡμέραν τινα, ἐνῶ ὁ Ὁσβάλδος μετὰ μακροτάτην περιπλά-
νησιν, ὑπὸ τὴν σκιάν ἀμφιλαφούς τιнос δρυός, πρόσκειφαλοιον
ἔχων, ὥς ἄλλος Ἰακῶβ λίθον ψυχρὸν κάλυμμα δὲ τὸν ἐναστρον
τοῦ οὐρανοῦ χιτῶνα ἀνεπαύετο, αἶφνης ἀφηνιασθεὶς ὑπὸ ἐλαφρᾶς
τινός δονήσεως βλέπει ἑαυτὸν ἐν μέσῳ τεσσάρων ὀπλοφορούν-
των, τοὺς ὁποίους τὸ πρῶτον, ὥς φάσματα ἐξέλαβεν. Ὁμοῦται
ταχέως, περιφέρει τῆδε κακείσε τὰ βλέμματά του ἄγριόν τι

ἤ μὲν ἐκδηλοῖ τὰ παρελθόντα, ἡ δὲ τὰ παρόντα, καὶ ἡ τρίτη
τὰ μέλλοντα, εἰσὶν δὲ ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ κάθον-
ται ἐπὶ θρόνων, ἐστεμμένοι τὰς κεφαλὰς. Ἐν τῇ Ἀριστοτέ-
λει αἱ αὗται σχεδὸν πρὸς τὸν Ἡσίοδον εὐρίσκονται ἰδέαι.
Ἐπὰρ Κικέρωνι αἱ τρεῖς μοῖραι συγγέονται μετὰ τοῦ ἰδίου
κρίκου τῶν ἀναγκῶν συμβαινόντων, ὧν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλη-
νες ἐκάλουν Εἰμαρμένην καὶ οἱ Λατίνοι Fatum. Ἐν τῇ Ὁβι-
δῖῳ καὶ Βιργιλίῳ γίνεται συχνάκις ἀνάλογος ἐμφάνισις πρὸς
ταύτας τὰς ἰδέας. Ἐὰν αἱ μοῖραι τοσαύτας μετὰ τοῦ πεπω-
μένου ἔχουσι σχέσεις, τοῦτο, διότι αὗται, ὥς καὶ αἱ Μοῦ-
σαι εἰσὶ θυγατέρες τοῦ Διὸς, καὶ οὐ μόνον θυγατέρες αὐτοῦ
ἀλλ' ἡ ἰδία του διαγωγή. Μία τῶν ἐπωνυμιῶν τοῦ Διὸς ἦ
το καὶ ἡ μοιραγέτης. Οἱ βωμοὶ καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν
ἦσαν συνήθως παραπλεύρως ἐκείνων τοῦ Διὸς. Ἐν Ὀλυμπίᾳ
ὁ λέγει ὁ Πausanias, πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς ὑπῆρχε
καὶ ὁ τῶν Μοιρῶν· ἐντινὴν αὖ τοῦ Απόλλωνος ἐφαίνοντο τὰ
ἀγάλματα δύο Μοιρῶν παραπλεύρως τοῦ ἀγάλματος τοῦ
Διὸς, ὅπερ ἀπετέλει τὴ τῆς τρίτης Μοίρας καὶ ἐν Μεγάρῳ
τὸ ἀγάλμα τοῦ ἰδίου θεοῦ, κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοσκώ-
μου ἐφ' ἧν ἐπὶ κεφαλῇς τὸ τῶν τριῶν τούτων θειαινῶν.

καὶ θηριώδες ἐμφαίνοντα, ἐνῷ ἡ μὲν χοροὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν μετελλάσσετο, ἡδὲ μακρὰ καὶ ἀγριόθυρξ κόμη του, τὴν ὁποῖαν οὕτως εἶχε καταστήσει ἡ πολυετής περιπλάνησις, τὴν γὰρ μὴν ἐκάλυπτε ὁμοπλάτην του καὶ ἀγνοεῖ, εἰς οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν ἐξ ἐκείνων τῶν ὄντων, μεθ' ὧν εἶχε ποτε συζήσει καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἀμυδρὰς τινὰς ἰδέας ἡ μνήμη του διέσωζεν, ἡ ἄγρια θηρία, κοιμώμενον αὐτὸν καταλαβόντα καὶ δὴ μέλλοντα νὰ τὸν καταβροχθίσωσιν. Συμβαίνει πολλάκις ἵνα, καταλείποντες τὰ ὄντα ἐκεῖνα μεθ' ὧν συνεζήσαμεν, ἡ ἀπομακρυνόμενοι τῶν ἀντικειμένων τῆς γῆς ἐκείνης ἐν ἣ ἀνετράφημεν, καὶ εἰς ξένους μεταναστεύοντες τόπους εἰς νέα ὅλως ἀντικείμενα τὴν ὁρασιν καὶ τὴν διάνοιαν ἡμῶν κατακουράζοντες καὶ πάλιν εἰς τὰ αὐτὰ ἐπανακάμπτοντες, συμβαίνει, λέγω, νὰ βλέπωμεν τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα πάντῃ διάφορα καὶ ὁλοῦναι ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς, τὰ δὲ ὄντα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἐπ' ὀλίγον ἢ ἐπὶ πολὺ ἀπεχωρίσθημεν, διάφορα τοὺς χαρακτῆρας, τὴν φύσιν, τὴν μορφήν. Καὶ εἰς τὴν 'Ὁσβάλδον αὐτὴ τοῦτο συνέβη, φυγὰς ἐπὶ ὀκταετίαν ὅλην τῆς κοινωνίας, μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, ἀνατραφεὶς πλέον εἰς ἄγριον βίον, μὴ γινώσκας ἄλλους φίλους ἢ τὰ θηρία καὶ μὴ δοκιμάσας ἄλλην αἴσθησιν ἢ τὸν φόβον αὐτῶν, συνέβη, λέγω, νὰ νομίσῃ τοὺς ὀπλοφόρους ἐκείνους τὸ πρῶτον θηρία, τὸν ὀλεθρον αὐτοῦ ἐπιτυχόντα. Δις πειράται ἐξ ὁδῶν, ὅπως διαφυγῶν ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν καταφυγῇ εἰς σπήλαιόν τι καὶ σωθῇ, ἀλλὰ καὶ δις ἀποκρούεται ὑπὸ τῶν ὀπλοφόρων ἐκείνων, σχοινοῖς αὐτὸν ἐπεχόντων. Ὁμοίως πρὸς λέαιναν σιδηρόδετον, ἀφαιρουμένους ἐπ' αὐτῆς τοὺς σκύμνους τῆς βλέπουσαν καὶ μὴ δυναμένην τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν νὰ βοηθήσῃ, ἀγωνίζεται τὸν τελευταῖον ἀγῶνα κραυγὰς γοερὰς ἀφίουςα, ἵνα δι' αὐτῶν τοῦ ἀπαγᾶς φοβίζουσα κυνηγοῦν, διασώσῃ τὰ τέκνα τῆς, καὶ ὁ 'Ὁσβάλδος οὕτως ἡγωνίζεται, μὴ δυνάμενος ἄλλως πῶς τὴν ἀδυναμίαν του νὰ βοηθήσῃ, ἐκπέμπων ἅμα κραυγὰς ἐξείας, τῶν ὁποίων ἡ ἡχώ, ἐπαναλαμβομένη ἐν τῇ ἀγρίᾳ ἐκείνῃ φύσει, ἀπετέλει τί τὸ σπαραξικάρδιον. Τέλος ὁ εἶς τῶν ὀπλοφόρων ἐκείνων, ὅστις ἔκ τε τῆς ἐξόχου συμπεριφορᾶς του καὶ τοῦ πλουσίου του ἱματισμοῦ δεσπόζων ἐφαίνετο τῶν ἄλλων δράζας τὴν χεῖρα τοῦ 'Ὁσβάλδου, ἐμὴ φοβοῦ, τῷ λέγει, πρέπει νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ, καὶ ἐξαγαγὼν τεμάχιον ἄρτου ἐκ τῆς κυνηγετικῆς αὐτοῦ πύρας ἔδωκεν αὐτὸ πρὸς τὸν 'Ὁσβάλδον, ὅστις καταβροχθίσας τοῦτο ἠναγκάσθη ἐκὼν ἄκων

νὰ τοῦ ἀκολουθήσῃ. Μετὰ δὲ πολὺν ὁδοιπορίαν ἀφίχθησαν εἰς τι φρούριον, ὅπου εἰσελθόντες ἐσταμάτησαν πρὸ τινος προαυλίου γιγαντιαίου τινος πύργου· καὶ ὁ μὲν κύριος διατάξας τοὺς ὑπηρέτας, ἵνα καλῶς φυλάξωσιν τὸν 'Ὁσβάλδον, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ πύργου ὅπως ἀναπαυθῇ· ἐκεῖνοι δὲ λαβόντες τὸν 'Ὁσβάλδον ἤγαγον αὐτὸν εἰς τι δωματίον τοῦ πύργου, ἐν τῷ ὁποίῳ κλειδῶσαντες αὐτὸν, ἀρῶν πρῶτον παρέσχον εἰς αὐτὸν τροφήν καὶ ὕδωρ, ἀπῆλθον καὶ οὗτοι εἰς τὰ ἴδια.

Ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ δυστυχὴς 'Ὁσβάλδος δὲν ἐκοιμήθη. Προσῆλθε τοῦ σταῖκου αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ ἐπὶ τινος λυχνίας τῆς ὁποίας τὸ φῶς, καίτοι ἀμυδρὸν, οὐχ' ἥτιον ἡδυνήθη νὰ θερμάνῃ πρὸς στιγμὴν πηγὴν τινὰ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐξ ἧς ἄφθονα ἔρρευσαν τὰ δάκρυα. Ἐστὶ πρὸς στιγμὴν σύννους, ἀλλ' ἡ στιγμὴ αὕτη ἤρκεσεν ὅπως ἐν τῇ διανοίᾳ του, ὡς ἀπατηλὸν τῷ ἀπεικονίσῃ ὄνειρον παρελθὸν μεγαλεῖον καὶ παροῦσαν συμφορὰν. Ἡ ἀνάμνησις μισαρᾶς τινος τοῦ παρελθόντος πράξεως δὲν ἐβράδυνεν ἐπελθοῦσα νὰ συνταράξῃ αὐτὸν καὶ νὰ τὸν λυπήσῃ. Ἐκλαίει, ἔκλαίει, καίτοι ἀκουσίως· αὐτοῦ ὁ εὐδέποτε δακρύσας, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἐν τοῖς δακρύοις αὐτοῦ ὑπῆρχε τι ὅπερ κατηύναζε τὴν ψυχὴν του καὶ οὐχὶ ἀδίκως, διότι καὶ τί δὲν ἰσχύωσι τὰ δάκρυα, τῆς δυστυχίας; [οἱ παρήγοροι οὗτοι καὶ ἀχώριστοι φίλοι εἰς καρδίαν καὶ ψυχὴν τεθλιμμένην; Ὁ δάκρυ! πῶρ δι' οὗ τὸ σκληρὸν πολλάκις κατατήκεται τῆς καρδίας, ἄφρονον πρὸ τῶν νεκρῶν μνημόσινον ἀπὸ τῶν φιλτέρων, ὑπαγορευόμενον αἰσθημάτων γέγευσα, δι' ἧς ὁ ἀμαρτωλὸς εἰς ὑπερκόσμιον οὐρανὸν ἀνάγεται, θίρα, δι' ἧς ὁ δίκαιος εἰς μονὰς παραδείσου εἰσέρχεται· τῆς βρεφικῆς ἀδυναμίας ἔρεισμα, τῆς νεότητος ἀσπίς, τῆς εὐτυχίας γόντρον, τῆς δυστυχίας βᾶκτρον καὶ ἀνακούφισις. Ἐνῷ ποταμοὶ αἱμάτων, λέγει ὁ θαυμαστὸς Chateaubriant ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους σφαλμάτων μας, ἐν μόνον δάκρυ πρὸς τὸν Θεὸν εἰνεᾷκετόν. Καὶ ὅμως ἐντὶ συγκινήσει ἡ ἀνωφελὲς ῥοὴ τῶν δακρύων πολλὰκις ἔτι ὀδυνηρώτερον τυραννοῦσι καὶ βασανίζουν αἰσθητικὰς καρδίας!

Ἐν ταῦτοις ἡ μελανήμων νύξ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπέσυρε τὸν ἀστερόεντα αὐτῆς πέπλον ἀπὸ τῆς ὑψηλοῦς σιγῆς, καὶ τὸν οὐρανὸν ἡ μελαγχολικὴ βασίλισσα ὀπισθεν τῶν ὁρῶν προδίδως τὴν ἀσχυρὸν αὐτῆς φῶς ἔκρυπτεν, ἐνῷ τῆς κυνηγετικῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὰ ἀφροσπεφῆ κύ-

ματα ὧς ζηλότυποι ἐρασταὶ ἠσπάζοντο τὴν αὐτὴν μακρόθεν ἠκούετο ὁ τερψίθυμος φλοίσθος, τῆς πρώτης· ἤδη ἡ αὖρα τὸ ἠδύπνουν ὑποκλέπτουσα τῶν ἀνθέων διέχευε αὐτὸ καὶ ὅπου οὐδόλως ὑπῆρχεν, ἤδη αἱ ἀνθόνας μελίφθογγοι ἄσματα εἰς τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ἀνθέων ἤρξαντο ρίπτουσαι, ἐνῶ τὰ ἐπιχρυσά νύφη, οἱ πρόδρομοι καὶ ἀκόλουθοι τοῦ ἠλέκτορος τῆς ἡμέρας· ἀνακτος, ἐποίκιλλον τὸ κυανόχρουν καὶ γελῶν ἀχανές· ἤδη εἰς τὴν φωνὴν τοῦ μελιγέρους ἀλέκτορος πᾶσα ὑπαρξίς ζωτικῶς ἀφυπνίζετο, ἵνα ἐν τῇ πλάσει ἴδῃ τὸν Πλάστην καὶ εὐγνωμοῖσιν αὐτόν. Πλὴν μόνος, ὁ Ὀσβάλδος ἀναίσθητος τὴν θεσπέσιον ταύτην ἐθεῖατο σκηνὴν, καὶ οὐχὶ ἀδίκως· διότι κατὰ τὴν ὀκταετη αὐτοῦ περιπλάνησιν πολλάκις σκηνὰς τοιαύτας καὶ ἴσως λαμπροτέρας ἔτι πρὸ ὀφθαλμῶν του ἐξετύλιξεν ἡ φύσις· εἶχε πλέον ἀπομάθει αὐτῶν. Ἐνδὲ καὶ μόνον οὐδέποτε πρὸ ὀφθαλμῶν του ἡ φύσις, παρέστησε καὶ ὅπερ ἐπόθει, τὸν θάνατον, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν γνῶμην «Κακὸς ἀνὴρ μακρόβιος» ἐπρεπε νὰ ζήσῃ, καὶ ἐν τῷ ἀβιώτῳ καὶ περιπετειώδει αὐτοῦ εἶναι νὰ διέλθῃ τὰς καταγίδας ἀπάσαι, ὅσαι δυνατόν νὰ ἐπηρεάσωσιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν.

Τοῦ φωτοδότου ἡλίου μόλις τὰς πρώτας μαρμαιρούσας ἀκτῖνας του ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ φρουρίου ἐκτοξεύσαντος, τὸ προαύλιον τοῦ πύργου ἀντήχησεν ἐκ συναυλίας, ὁμοίας πρὸς μελωδίαν σειρήνων, ἀδούσης τὸ ἐγερτήριο τοῦ κόμνητος. Μετ' ἰλίγον νέος τις ἐπαρουσιάσθη κόμνης, τοῦ ὁποίου τὸ ἔξοχον κάλλος ἦτο μᾶλλον ἔργον τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν ἢ τῆς φύσεως καὶ ἡ ψυχὴ ἰσάγγελος, παρακολουθούμενος ὑπὸ χαριτοδρύτου νεανίδος, ὁμοίας αὐτῷ κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν ψυχὴν, ἥ· τὴν ἐλίχουσον κόμην πανοῦργος ἐκύμαινε ζέφυρος καὶ ὑφ' ἐνὸς αὐτῶν τέκνου, ὅπερ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν ἀπετέλει καὶ ἀνταποδοῦς ὃν εἶχον ἀποδίδει αὐτῷ χαιρετισμὸν ἐκάθισεν ἐπὶ ἀνακλίντρον τινος καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ ὀδηγήσωσι πρὸς αὐτὸν τὴν λείαν τῆς χθός. Δύο τῶν ὑπηρετῶν ἔσπευσαν ταχέως, ἵνα τὴν διαταγὴν τοῦ κόμνητος ἐκτελέσωσι καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ ὅποιον μέρος ἐφυλάσσετο ὁ Ὀσβάλδος· ἠνέωξαν τὴν θύραν καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν βαθυτάτῃ διασκέψει διατελοῦντα, οὐδόλως παρὰ χέθοντα ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει αὐτῶν, πρὸς ὃν πλησιάζαντες ἀφ' οὗ τὸ κατ' ἀρχὰς παρῆσχον εἰς αὐτὸν τροφὴν, τὴν ὁποίαν ὡς ἄνθρωπος πει-

ναλέως κατεβόρχθη καὶ δοχεῖον ὕδατος τὸ ὅποιον μέχρι πυθμένο· ἐκένωσεν, ἠνέπρεψαν αὐτόν καὶ τὸν ὠδήγησαν ἐν ὠπίον τοῦ κόμνητος. Δάκρυ μεστὸν, τὸ ὅποιον ἀκτί· τις αἰδοῦς ἀφῆκεν νὰ ρεῦσῃ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ὀσβάλδου, ἦτο τὸ πρῶτον, ὅπερ ὁ κόμνης εἰς αὐτὸν ἀπεκάλυψεν, ὅστις καὶ διὰ λέξεων μελιρρήτων τὴν τεταραγμένην τοῦ Ὀσβάλδου κατευνάσας διάνοιαν ἠρώτησεν αὐτὸν πόθι· τὸ γένος ἔφερε καὶ πῶς εἰς ἐρημίας καὶ ἐν καταστάσει τοιαύτῃ ἐπλανᾶτο. Πειποθῶ, ὁ Ὀσβάλδος εἰς τὰς φιλευσπλάγχχους τοῦ κόμνητος λέξεις, διαφορῶς κατα διάνοιαν ἀνακυκλῶν λογισμοὺς, αἰσθανόμενος ὅτι ἡ ἐκφρασίς τῶν συμφορῶν τοῦ πρὸς ἰδίαν του ἀσυνέτεινε ὠφέλειαν· ἅμα δὲ καὶ τὸ ἄπορον ἀναλογιζόμενος μέλλον τοῦ μετὰ θραχέων σιωπῇ ἀκόμη, (ποσάκις ἄλλοτε ἡ λέξις αὕτη ἀντήχησεν καὶ εἰς τοῦ Ὀσβάλδου τὰ ὦτα!) τῷ λέγει, ἐν φωνῇ ὄντως ἐκφραστικῇ τὸν οἶκτον διεγειροῦσιν ἀγνοῶ τὴν γεννέτειραν γῆν οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον ταύτης καὶ τοὺς γεννήσαντάς με γονεῖς· (ἐνταῦθα ἀφῆκε νὰ διαφύγῃ ὑπόκωφος τις στεναγμὸς) ὅτι δὲ καὶ ἐγὼ ἤμην ποτὲ εὐτυχὴς, τοῦτου ζῶνται σκιαὶ ἐν τῇ διανοίᾳ μου ἐπιπολάζουσιν... Εἰς τὸ θέατρον εἶον τρικυμιώδους τῶν ἰδίων μου παθῶν δοῦλος ἐγενόμην... Πάντα τὰ διαβήματά μου πλάνη καὶ ὀλεθρος ὑπῆρξαν... Ὁ ἄφρων! οὐδέποτε εἰς τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς συνειδήσεως ὑπακούσας! Ἐμίσησα τὴν ἀρετὴν τὴν κακίαν ἀγαπήσας, τὰς ὁποίας τὰ ἐπιχειρήματα νῦν ἀπολαμβάνω. Καὶ ἤδη πρὸ τῶν ποδῶν σου ὁ γόνος τοῦ πλοῦτος καὶ τῶν ἡδονῶν, ὅστις ὡς δοῦλος ἄσχημο· θεᾶται, οὐδεμίαν ἄλλην παρ' ὧν ἐξαιτεῖται χάριν ἢ τὴν ἐλευθερίαν του... Ναὶ εὐσπλαγχνὲς κόμνη, ἄφες ἐλεῦθερον, ὃν ἡ δυσμενὴς μοῖρα ὥρισε νὰ ζῇ μετὰ τῶν ἀγρίων θηρίων, ἐνῶ ὁ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχος τὰς φρένας του θέλει διασαλεύει. Φεῦ! καταπέσθητι εἰς τὰς λέξεις, εἰς τὰ δάκρυα δυστυχούς, ἀπωλέσαντος χάριν τῶν παθῶν του πᾶσαν δόξαν καὶ ἡδονὴν, πᾶν αἶσθημα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον, πᾶσαν ἐκμάδα ζωτικὴν· ὑπάρξεως, καὶ ἀπόδος, ἀπόδος εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν, ἵνα ζήτῃ μεθ' ὧν ἐτάχθη.

Ταῦτα εἰπὼν εἰς χεῖμαρρον ἀνελύθη δακρύων· ἠθέλησε νὰ προβῇ περαιτέρω, ὥστε καλῶς βλέπων ὅτι ἡ δυστυχία καὶ ἡ θέσις ἐν αἷς διετελεῖ, ἐδωρήσαντο εἰς αὐτὸν εὐγλωττίας ὅργανον, δι' οὗ τοὺς πάντας συγκινῶν ἡδύνατο νὰ τυχῇ τοῦ ποθομένου, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἶχε δυνάμεις, ἢ καὶ ταύτας ἐὰν ἐκεῖναι, τοῦτο πᾶν πᾶν· πᾶν, μὴ ἐν τῇ ρύμῃ ἐκείνῃ τοῦ λόγου του

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΓΙΟΥ

εἵπομεν εὐτυχής. Ἀλλ' ἐν τῇ εἰρκῇ ἐκείνῃ τί πλέον εἶχε, ἢ ἔλπιον; Οὐδέν· διότι πᾶσαι ἐλπίς σωτηρίας θαυμάσιον θαυμάσιον ἐξητιμίζετο ἀπὸ τὴν θερμότητος τῶν παθόντων, εἶχε τυλιχθῆ διὰ νεκρικῆς σινοδότης. Ἀναμνήσεις παρελθόντος μεγαλείου, νεότητος χαρίσεως, ζωῆς ἀβυσσοειδούς, γλυκειῶν ἡδονῶν, ἅτινα ὡς θνείρον παρήλαον, ὡς σκιά ἐξηφανίσθησαν, ἐλεγχοὶ τιμωροῦ συνειδήσεως, φόβος κολάσεως, ταῦτα πάντα εἰ μάλλον ἐπώδυνον καὶ ὀχληρὸν τὸν ἐρεθίσθη ἐκείνους τόπον καθίσταν. Τὰ δ' ἀκρυά του μὴ δυνάμενα νὰ τηρεῖσθωσιν, αὐλακὰς εἶχον ἀποτέλλεσαι παρὰ τὰς παρείας του, τὰς ὁποίας ὁ καυστικὸς ἥλιος εἶχε κατατραχύνει, χρομένα δὲ ἤρδευον τὸν οὐδέποτε ἀρδευθέντα ἐκείνους χρόνον, ἐν ᾧ ἀδίκως ἐκλείετο. Ὁ ἥμιος ὕπνος, ἡ λήθη αὐτῇ πατῶν τῶν συμφορῶν, σπανίως αὐτὸν ἐπεσκέπτετο. Τὸ σῶμά του εἶχεν ἀποβάλλει πᾶν ζώπυρον ἐσωτερικῆς ζωηρότητος, ἡ δὲ ψυχὴ του ἀνδράζουσα πλέον τοιαύτην θάσσαν ζῶν ἐζήτει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ μεταῖτι ζωῆς καὶ τάφου κυμαινόμενον αὐτοῦ σώμα. Οἱ στεναγμοὶ καὶ γόοι του, οἱ ἐκ τοῦ πιεζομένου στήθους του ἐξερχόμενοι, ἐπλήρουν τὸν χρόνον τῆς εἰρκῆς· καὶ πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς τὸ ἀδιόριστον αὐτῆς ὕψος θαυμάσιον θαυμάσιον ἐξηφανίζοντο. Αἱ ἡμέραι του τέλος φθίνουσιν παρήρχοντο καὶ οὗτοι ἀλυσίδετοι τῆς ζωῆς του τὸ παυσώδυνον ἀνέμενε καὶ λυσιμέριμον τέλος.

Ἀλλ' ὡς πολλάκις ὁ δυστυχής, ὁ ὑπὸ τὸ ἄχθος συμφορῶν ἀλλεπαλλήλων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς, ὁ περὶ πολλὰ ἀναταρβάζων, καὶ τὴν βαρυπάλαμον τῆς συνειδήσεως αἰσθανόμενος χεῖρα μετὰ στιγμιαίαν προσοχὴν καὶ διάσκεψιν, τὸ μὲν παρελθὸν καὶ τὸ ἐνεστώδες καταμετρῶν, τὸ δὲ μέλλον φοβούμενος ἀναμνησκέσθαι τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς Θεὸν ἐπιστρέφει, καὶ ἐντεθεὶς ὁ Ἀσωτος υἱός, ὁ Ληστής, ἡ Πόρνη, οὕτω καὶ ὁ πᾶσαν ἀνομίαν ἐργασάμενος Ὁσβάλλδος κατὰ τὴν προτελευταίαν ἰσως τῆς φύσεως πάλιν, ὅτε ἀσθενέει τις, πρὸδρομος θανάτου ἐπεσκέφθῃ αὐτὸν, ἀνεμνήσθῃ τοῦ Θεοῦ, τοῦ μὴ ἔλτοντος κατὰ τὴν γραφὴν, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτὸν, καὶ ἐπάραι τοὺς πλήρεις δακρύων ὀφθαλμούς του καὶ τῆς ψυχῆς τὰς κόρας ἀνοίψαι, γονυκλινῆς πρὸ τοῦ ἀρχαίου τῆς εἰρκῆς ἐσταυρωμένου, ὡς ἄλλος Τελώνης, τὸ στηθὸς του ἔτυπτε καὶ μετὰ τόνου οὐχὶ ὕψους φωνῆς ἐξεληπάρεν τὸν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων μετανοοῦντα Θεόν, ἵνα τὸ δυσκαπνόντων τῆς μίανθείσης ψυχῆς του αἵσχος ἀποτρίψῃ καὶ εἰς τὰς ἐρεμίας

τέραι τῶν εὐχῶν του, τοῦ ὑστάτου τῶν πόνων του εἰσακούσῃ, ὅπως τελείαν τοῦ θανάτου τὴν γαλήνην διαχύσῃ ἐπὶ τοῦ πενθοῦντος σώματός του. Καὶ, ὡς ἐκ θαύματος, ἐν τῇ σιγῇ τῆς εἰρκῆς ἐκείνης, ἐν τῇ κολοφῶνι ἐκείνῃ τῆς δυστυχίας, ἐνδόμυχος φωνὴ ἐσκέδασε τὸ ζοφόν τῆς ἀπελπισίας τοῦ νέφους καὶ ποδ' αὐτοῦ ἀνεπέτασεν εὐελπί κάλυμμα, ὅτι ὑπάρχει θεός, θεὸς εὐσπλαγχνος καὶ ρυσίπνοος. «Κύριος καρδίας πάντων γινώσκει καὶ ὁ πλάσας πνοὴν αὐτὸς οἶδε τὰ πάντα» αὐτὸς ἐγνώρισε καὶ τὰ θερμά του Ὁσβάλλδος δάκρυα, τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας του, τῆς μεταμελείας τὸ ἄδολον καὶ εἰς οὐκτον κινήσεις, τὴν μὲν σρόδρα κατασκληρυνθεῖσαν τοῦ Ὁσβάλλδος καρδίαν ἠπάλυνε, σὸν δὲ λήθαργον τοῦ ἄχρι τοῦδε ἀμερίμνου, τοῦ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς αἰωνίου ἀβύσσου ὑπνώττοντος, ὡς ἐκ θρονιῆς διέλυσε· καὶ ἰδοὺ φωνὴ φρουροῦ, ὁμοία πρὸς ἀκτῖνα ἡλίου, ἦν ὁ δυστυχής· θαλασσοπόρος ἐν μέσῳ δίνης καὶ θοέλλης διαβλέπει· ἀντεβρόντησεν ἐν τῇ εἰρκῇ ἐκείνῃ ὁ ἡ ἐλευθερία σου παρεχωρήθη· Ἐκαστος δύνεται νὰ ὑπονοήσῃ ὅποιαν ἄπλετον ἀγαλλίασιν προύκνησεν εἰς τὸν Ὁσβάλλδον ἡ φωνὴ αὐτῆς. Κραυγὴν γαρῆς καὶ ἐκτλήξεως ἀφίτησιν ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς ἀπελευθερώσεώς του ὁ Ὁσβάλλδος καὶ περὶ ἑαυτὸν ἀμφιβάλλων δὲν ἐτόλμα νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τοῦτο· ὅτε ὁμοῦ καὶ αὐτὸς ἡ κατὰ ἐπανελήφθη φωνὴ τότε πλέον καὶ ἀρκούντως ἐπέσθη ὅτι δὲν ἠπατάτο.

Πολλάκις ὁ ἄνθρωπος, ὁ εἰς τὸ ἔπακρον τῆς δυστυχίας καὶ ἀπελπισίας διατελὼν, μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον ν' ἀντήσῃ τῶν ἐπηρεϊῶν τῆς εἰμαρμένης, ἀνδράσας, θαρύνεται πλέον τὴν θάσσαν αὐτοῦ ζῶν καὶ ποθεῖ τὸν θάνατον, θεωρῶν αὐτὸν ὡς μόνον τῶν δεινῶν τοῦ ἀπαλλαγῆναι· ἀλλ' ἐὰν καθ' ἦν στιγμὴν ἐπικαλεῖται τοῦτον σημείον τι σωτήριον, ἔστω δὲ καὶ ἀπατηλὸν πρὸ αὐτοῦ παρουσιασθῇ, ἢ ἐὰν φωνὴ τις, οἶωνε παρήγορος εἰς τὰ ὧτά του ἀντηχήσῃ, αἶφνης ὅλως σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτοῦ εἴτ' ἐκουσίως εἴτε μὴ, ἐπιλανθάνεται τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ γρείας τυχοῦσης διαψεύδει αὐτούς· ὁ δὲ ἀρτίως τὸν θάνατον προσκαλέσας ἴν' ἀποδιωθεῖ αὐτὸν, μακρότητα ἐπικαλούμενος ἡμερῶν, καίτοι μὴ πεπεισμένος ἐστὶ, ὅτι αὐταὶ ἔσονται· εὐτυχεῖς ἢ δυσδαίμονες, ἐὰν καὶ αὐτὸς ἀνακράξῃ τὸν θάνατον. Οὕτω καὶ ὁ Ὁσβάλλδος, καθ' ἦν στιγμὴν ὁ θάνατος, ὃν τοσοῦτον ἐπόθει, θά

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ

ΔΗΜΟΪΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

ως χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἐναγωνίως τὴν αἰσίαν τῆς ἀπελευθερώσεώς του ἀνέμνε στιγμὴν, τελείως ἀδιαφορῶν, ἂν ἡ στιγμὴ αὕτη νέον ἐμελλε ν' ἀνείξη εἰς αὐτὸν στάδιον βασάνων.

Ἦτο ἤδη νύξ καὶ ὁ ὕπνος, ἡ λήθη αὐτῆς, ἡ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καθεκάστην ἀνανεοῦσα, εἶχε κατέλθῃ, ὅπως τὸ θεόρρυθμον καὶ γλυκύθυμον ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἀλγυδόνων κατεβαρυμένης τοῦ Ὁσβάλδου ψυχῆς βάλαμον ἐπιχύσῃ, πλὴν ὁ Ὁσβάλδος μακρὰν τοῦ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τοῦ ὕπνου τὰς νύξεις, προσπεσὼν κατὰ γῆς, δακρύων προσνύχето μέχρι πρωίας, ὅτε καὶ τῶν θυρῶν τῆς εἰρκτῆς ἀνοιχθεισῶν, φρουρὰς τις ἐπαρουσιάζῃ, ὅστις καὶ ἐκόμισεν εἰς αὐτὸν τὴν χαρμύσινον ἀγγελίαν, ὅτι ὁ κόμης τῷ ἐχορήγει τὴν ἐλευθερίαν του, λύσας δὲ τὰς βαρεῖας αὐτοῦ ἀλύσεις ἀφῆκεν αὐτῷ ἐλευθέραν τὴν ἐξοδόν. Ἀμα πατήσας ὁ Ὁσβάλδος τὸ ἐλεύθερον ἔδαφος ὕψωσεν ὀρθαλμοὺς καὶ χεῖρας εὐεργέτιδας πρὸς τὸν δοῖηρα θεὸν καὶ εὐχαριστήσας αὐτὸν ἐπορεύθη εἰς τὸν πύργον τοῦ κόμητος, ἵνα εὐχαριστήσῃ καὶ αὐτόν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ κόμης ἐτύγχανε μόνος ἐν τῷ πύργῳ. Ἐξηπλωμένος ἐπὶ τινος ἔδρας παραπλεύρως τῆς ὁποίας ἔτιλλεν ἡ πανοπλία τοῦ ἔπασα, ἀνεγίνωσκεν ἐπὶ βιβλίου τινὸς κεφάλαιόν τι, ἐν ᾧ ἀνεπτύσσετο ἡ εὐσπλαγχνία, τὴν ὁποίαν ὀρεῖται τις νὰ ἔχῃ οὐ μόνον πρὸς τὰ ὄντα ἐκεῖνα, τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς γῆς πλασθέντα καὶ ἕνα κοινὸν ἔχοντα πατέρα, τὸν θεόν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Εἰσέρχεται ὁ Ὁσβάλδος ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ εὕρισκετο ὁ κόμης, καὶ μετὰ δακρύων τρέχει καὶ πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ πρὶν ἢ μίαν ἀρθρώσῃ λέξιν, δράξας αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς ὁ κόμης ἡγείνεν αὐτὸν λέγων Ὁσβάλδε, συγγνώμην ἂν ἐπὶ πολὺ σέ ἠδίκῃται. Ἐγνώρισαι μέχρι τοῦδε νὰ νικῶ τοὺς ἀνθρώπους, οὐχὶ ὁμῶς καὶ νὰ οἰκτείρω αὐτούς· ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ τῶν νικῶν μου ἀπέπνιγον πᾶσαν ἰδεάνηττιν, διότι οὐδέποτε σχεδὸν ἔφαντάσθην ὅτι δυνατόν καὶ ἐγὼ νὰ ὑποδουλωθῶ. Συγγνώμην, Ὁσβάλδε, καὶ πάλιν συγγνώμην, ἥδη ἐγνώρισαι πλέον τὸ ἀπατηλὸν τῆς ἀλαζονείας μου τῶν ἀλλήλων κατὰ πνιγμένων ἰδεῶν μου. Μικρὸς ἄσημος οὕτως εἶπεν, ἐνὸς μόνου κεκτημένος ὁ ὄψματός, μίαν μόνον ἐφημέρου δόξης ἐβασανίζον, ἐπὶ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὰ μέλη μου, ὡς ἂν ἤθελον καταπνίξας τοὺς πάντας νὰ ἀρξῶ μόνος σύμπαντος τοῦ κόσμου, ἤθελ! καὶ πρὶν ἢ ἀρξῶ τοῦτον νὰ ἀποθάνω! Ἀπελθε, λοιπὸν, Ὁσβάλδε, ὅπου τῆς ἐλευθερίας ἀντὶς θέλει τέρπει τὴν καρδίαν σου, ὅπου ὁ ἐλεύθερος, οὐκ

νὸς θέλει καλύπτει τὴν κεφαλὴν σου. Ἀρκετὸν εἶναι τὸ δυστύχημα τοῦ ἄλλου νὰ δώσῃ παράδειγμα εἰς ἡμᾶς. Ἀπελθε, Ὁσβάλδε, ὁ δὲ Θεὸς ἔττω σοι βοηθός, Ταῦτα εἰπὼν ἔδωκεν ὡς αὐτὴν ποσότητα χρημάτων, τὰ ὅποια ὁ Ὁσβάλδος λαβὼν, ἀφ' οὗ πολλάκις ἀπεποιήθη αὐτὰ, νύχαριστησε μετὰ δακρύων καὶ ἀσπασμῶν τὸν κόμητα, διότι ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις αὐτῷ ἀπέπνιγον πᾶσαν λέξιν, τὴν ὁποίαν ἐπειράτο νὰ ἀρθρώσῃ ὅπως εὐχαριστήσῃ αὐτὸν καὶ ἐξελθὼν τοῦ πύργου καὶ ἀσπασθεὶς πάντας τοὺς ἐκεῖ διαμένοντας καὶ φρουρούοντας ἐπορεύθη εἰς χώραν τινα μετὰ διήμερον ὁδοιπορίαν, ὅπου τεθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πλουσίου τινος ἰδιοκτῆτου ἐδυνήθη ἱκανὴν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀποκτήσῃ ποσότητα χρημάτων, ἐν οἷς προσθέτων καὶ τὰ παρὰ τοῦ κόμητος δωρηθέντα ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκεῖ ἐγκατασταθεὶς, νὰ περατώσῃ ἡσυχῶς τοῦ βίου του· ἀλλ' αἱ φοραὶ τῶν πραγμάτων ἀπῆλθον νὰ μένῃ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ διότι ὁ κύριος ἰδὼν τὴν τιμιότητα αὐτοῦ, τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον θαλαμηπόλον τοῦ τινά, σέμνωμα πάσης ἀρετῆς καὶ εὐλικρινείας, καὶ οἶκον ἵνα αὐτόθι διαμένῃ. Παρὰ τῷ νεαρῷ τούτῳ ζεύγει διεκρίνετο χαρὰ, εὐρήνη καὶ ὁμόνοια· διότι ἔξω λιτῶς καὶ περιορίζοντο θεραπεύοντες τὰς ἀληθεῖς αὐτῶν ἀνάγκας, ἐν γένει δὲ ἀμφοτέροι ἀπετέλουν μίαν καρδίαν, ὡς καὶ μίαν μόνην ψυχὴν. Αἱ ἐν δὲ καὶ μόνον ἐθλίβετο ἡ Ἐλοῖσία, τοιοῦτον ἦτο τὸ ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Ὁσβάλδου, ὅτι δὲν ἀπέκτα τέκνον ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠλπίζεν, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν εἶχον παρελθεῖ πολλά ἐτη πρὸ τῶν γάμων αὐτῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ, διότι ἦσαν νέσι. Ἀλλ' ὁ Θεὸς διέψευσε τὰς ἐλπίδας αὐτῆς καὶ ἰστειρευσεν αὐτοῦ· ἐντελῶς τέκνων καὶ οἰκογενείας, ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ γεννηθῇ ἐξ αὐτῶν δαίμων τις ἢ μίασμά τι. Ὁ Ὁσβάλδος εἰργάζετο παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν κόπων του ἀπελάμβανε τοῦ ἐπιούσιου· οὕτω δ' εἶχε ζήσει μετὰ τῆς τελευταίας τοῦ βίου του στιγμῆς, καθ' ἣν αἰσθανθεὶς λίαν ἐγγὺς ἑαυτὸν τοῦ θανάτου καὶ προσκαλεσάμενος παρ' αὐτοῦ πνευματικόν τινα ἱερέα, παρούσης τῆς συζύγου του. ἦ τις ἡγάπα αὐτὸν καὶ ὡμολόγει συχνάκις ὅτι ὁ θάνατός του θέλει συνοδευθῇ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτος, καὶ ἡ ὁμολογία τῆς αὐτῆς δὲν ἐκέλευε δυστυχῶς νὰ διαψευσθῇ, ἐξωμολογήσατο τὸ σὺν γένῳ τῶν ἀμαρτημάτων του αὐτὸ, τὸ ὅποιον καὶ

μόνον διαρκούσης τῆς ζωῆς του τὸν ἐκαστὸν μετὰ συντετριμμένης ὄντως καρδίας· τυχὼν δὲ παρὰ τοῦ πνευματικοῦ συγχωρήσεως καὶ τῶν ὀφραντῶν. Μυστηρίων μετασχὼν, μετέβη, οἶσιν αἰσίων, ὡς ἀπαλλαγὴς τῶν ὅσων ἐν ὅλῃ τῇ ζωῇ του ἐξήμαρτε πλημμελημάτων εἰς τὴν ἄλλην ἔξωκτον.

Ἀλλὰ δὲν ἠρκεσθῇ εἰς ὅσα μέχρι τοῦδε ἡ ἀδίκη· καὶ ὁ πάνθρωπος τύχη κατὰ τοῦ Ὁσβάλλου ἐτεκμήνατο, ποίσα· ὅσα αὐτὸν μέχρι σταγῶνος τὰς δηλητηριώδεις τῶν βίον· πικρίας, ἠθέλησε καὶ εἰς τὴν σύζυγόν του προσέτι, θίτου· ὅσα οὕτω τέρμα τῶν καταδρομῶν, ὡς ἄλλο ἐτοιμώσεστον πῦρ τὴν τελευταίαν τῶν ἀσθενῶν ἀκτίνων του μετ' ἰσχυρὰς ὑπερακοντίζον λάμψεως, ἀθρόον νὰ χύσῃ τῆς χολῆς τῆς τὸ πάθος. Ἀλλ' ὅποια τις ἦτον ἄρα γε ἡ σύζυγος τοῦ Ὁσβάλλου, ἡ μοιραία αὕτη γυνή, ἥτις ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκείνου νόμου, ὑπὸ τῆς τύχης, ἵνα θέσῃ τέρμα ἐπὶ τῶν καταδρομῶν τοῦ Ὁσβάλλου; Ἀπονήσκειν ὁ Ὁσβάλλος δὲν ἔφερον ἄραγε μεθ' ἑαυτοῦ ὅλον τὸ θάρος τῶν ἀμαρτημάτων του; Ἀλλ' ἤδη τὰ ἀμαρτήματα τοῦ ἐξηγνίσθησαν πλέον ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τῆς ἐξωμολογήσεως, ἤδη πλέον χαίρων ὁ Ὁσβάλλος μετέβη εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Πόθεν λοιπὸν τὰ νέα ταῦτα ἀμαρτήματα; Ἐπὶ τινῶν ἐάσεων ἐδραίων ἐστηρίζετο ἡ ἀδίκη· τύχη νέων καταδρομῶν ἀξιοῦσα; Μὴ πλείονας ἐρωτήσεως καὶ ὁ λόγος ἀπλοῦς. Ὁ Ὁσβάλλος ἀπειλεῖ μετὰ τῆς Ἐλοισίας δύο σώματα ὑπὸ μίαν καὶ μόνην ψυχὴν. Ἡ Ἐλοισία ὁμολογεῖ πολλάκι· ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Ὁσβάλλου ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἰδικόν της, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ὁσβάλλου πάντοτε τοιοῦτόν τι ὑπελάνθανετο, ἔν καὶ οὐδέποτε ὁμολόγησε τοῦτο. Ἡ χαρὰ τοῦ μὲν ἦτο ἡ χάρα τῆς· δὲ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ ἐνὸς ἦτον ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τῆς ἐτέρας. Ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ θανάτου τοῦ Ὁσβάλλου ἀλλὰ διατί οὐχὶ καὶ τῆς Ἐλοισίας; Ἀπέθανεν ὁ Ὁσβάλλος ἄρα καὶ ἡ Ἐλοισία ὤφειλεν, ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ. Τὰ πάντα τείνουσι πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἐγένοντο ἀρχὴν καὶ ὁ Ὁσβάλλος μετὰ τῆς Ἐλοισίας ὤφειλον κατὰ φυσικὸν νόμον ἑμῆραν τινὰ νὰ ἀποθάνωσιν· ἀλλὰ ἐπεὶ ἀμφότεροι ἐν καὶ τῷ αὐτῷ ἀπετέλουσαν μίαν καὶ μόνην ψυχὴν, καὶ τὴν αὐτὴν καρδίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ὕλην, ὤφειλον ἀμφοτέροι καὶ νὰ συναποθάνωσι. Μὴ θαυμάσει, λοιπὸν, ἀναγνώστα, μανθάνων ὅτι ὁ Ὁσβάλλος καὶ ἡ Ἐλοισία τῆς αὐτῆς ἦσαν ὕλης, τῆς αὐτῆς μητρός, ἦσαν τέκνα. Μόνον ὁ

ὁ Ὁσβάλλος ἦτο ὁ πατὴρ τῆς Ἐλοισίας, οὗτος ἦτο καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς. Ναί! ὁ Ὁσβάλλος ἦτο ὁ πατὴρ τῆς Ἐλοισίας, μήτηρ δὲ ἀμφοτέρων κοινὴ ἡ δυστυχὴ· ἦτο Ὁρσολίνη! τοιαῦτα φερόμεν αἱ φοραὶ τῆς τύχης.

Ἡ δυστυχὴς Ἐλοισία τῆς μονῆς, ἐν ᾗ εἶχε τεθῇ ὑπὸ τῆς μητρός της πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ ἀμαρτήματος τοῦ πατρὸς της, ἅμα δὲ καὶ ἀδελφοῦ της διαλυθείσης, εἶχε καταφύγει εἰς τὴν προστασίαν ἐκείνου πρὸς ὃν εἶχεν ἐσχάτως καταφύγει καὶ ὁ Ὁσβάλλος, ὅστις ἰδὼν τὴν σπανίαν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὰ περικουμωμένα αὐτῆς ἐξαιρετὰ προτερήματα, ἐκ γὰρ ἀκάνθης τὸ ῥόδον, ἐζήτησε τινὰ ὅμοιον αὐτῇ, ὅπως μετ' αὐτοῦ τὴν εὐεξὴν τοιοῦτον δὲ μετὰ πολλὰς ἐρεύνας καὶ πολλὰς πολλῶν ἀποδομασίας εὗρε τὴν Ὁσβάλλον, αὐτὸν τοῦτον τὸν πατέρα σύναμα δὲ καὶ ἀδελφὸν τῆς νέας Ἐλοισίας, τοῦ ὁποῦ ἡ καταγωγὴ τελείως ἠγνοεῖτο.

Ἀλλὰ τὰ ἔτη ὡς σκιαὶ παρέρχονται, ὁ βίος ἡμῶν ὡς νέφος ἐξατμίζεται, εἰς δὲ τὸν τάφον κατερχόμενοι οὐδὲν ἔχνο· ὑπάρξιος ἐγκαταλείπομεν μόνον αἱ πράξεις, τὰ ἔργα ἡμῶν ἐπιζῶσι μάρτυρες πιστοῦ ταῦτα ἐγκωμιαζόμενα βραβεύονται, ταῦτα μισοῦμεν, στιγματίζονται. Ἀπέθανε καὶ ὁ Ὁσβάλλος, εἰς δὲ τὸν τάφον κατελθὼν οὐδὲν τι ἐπὶ τῆς γῆς ἀφῆκεν ἢ ὅτι, τὸ πανδραμῶν χρόνος νὰ ἐξαλείψῃ δὲν ἠδυνήθη. Κατήλθεν ὁ Ὁσβάλλος εἰς τὸν τάφον καὶ μόνος ὁ θάνατος τοῦ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ χρόνου κεκρυμμένου ἐγκλήματός του τὴν πέπλον ἀνεπέτασε. Πλὴν ὑπελείπετό τις ὅστις τὸ κύρος τοιοῦτου ἐγκλήματος ἐμελλε νὰ δώσῃ καὶ ἔτι μᾶλλον καταφανέστερον τοῦτο νὰ καταστήσῃ. Ἀλλὰ τίς ἄρα γε ἐμελλεν εἶσθαι οὗτος; Ἐτερος θάνατος... ὁ θάνατος τῆς συζύγου του, τῆς ἀδελφῆς καὶ θυγατρὸς του... τῆς Ἐλοισίας. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἐξωμολογήσεως τοῦ Ὁσβάλλου παρὰ τῷ πνευματικῷ κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ βίου του στιγμὰς ἡ δυστυχὴς σύζυγός του, ἡ ἔτι ἐτύχανεν, ὡς ἀνωτέρω ἱρρέθη, παρούσα, ραίνουσα διὰ τῶν δακρύων αὐτῆς τὴν ἐπιθανάτιον τοῦ συζύγου της κλίνην, ἡσθάνθη τί ἐν ἑαυτῇ, ὅπερ ἀφῆρεσεν παρ' αὐτῆς ἐν τῷ ἅμα πᾶσαν δύναμιν. Ἡ ἐξωμολόγησις τοῦ ἐγκλήματός του δεινὴν ἐπέφερε πλὴν γὰν, μεγάλην προὔξενος ταρᾶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἐλοισίας· ἐνόμιζεν ὅτι ὅλον τὸ θάρος τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς ψυχῆς της καὶ ἐπέβλεπεν αὐτὴν, ὅτι ἐκείνη καὶ θανατηφόρος μεραυνὸς ἐνέσκηψεν ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς.

της. Ἡ δυστυχὴς! κατὰ τὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ διαμανήν της, μικρὸν κατὰ μικρὸν εἶχε μάθει ὅτι ἦτο σπέρμα ἀπερισκέπτου ἀδελφοῦ, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ἦτο καὶ πατὴρ της· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ θέσις αὐτῆς, τὸ μυστήριον τοῦτο, ὅπερ διετήρει ὁ ἐν τῇ ψυχῇ της μόνον κεκρυμμένον πάντα ἰσχυρῶς ἀντεπεκρίνετο πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Ὁσβάλλου, πρὸς τὸ μισαρὸν αὐτοῦ ἐγκλημα· ὅθεν καὶ ἡ φρίκη τοιαύτης ιδέας· δὲν ἐβράδυνε πολὺ νὰ τῇ ἐπισπεύσῃ τὸν θάνατον.

Ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος πνευματικὸς ὅστις τὸν Ὁσβάλλον ἐξωμολογῶν ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου τοῦ κλίνης εἶχεν ἀνακαλύψει τὴν πηγὴν μυστηριώδους ἐγκλήματος, αὐτὸς οὗτος τρεῖς ἡμέρας κατόπιν ἐμελλε νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ τὴν ἐκβασιν τούτου· διότι ἡ σύζυγος τοῦ Ὁσβάλλου, μὴ δυναμένη ἐπὶ πλέον νὰ ἐπιζήσῃ, μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ συζύγου της, βασανιζομένη δὲ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως προσεκαλέσατο καὶ αὐτὴ παρ' αὐτῇ τὸν πνευματικὸν πρὸ τοῦ ὁποίου δακρυχέουσα ἐξωμολογήσατο ὅτι αὐτὴ ἐκείνη ἦτο τὸ ἀνίσρον σπέρμα τοῦ ἀδελφοῦ της, τοῦ πατρὸς της ἅμα δὲ καὶ τοῦ συζύγου της Ὁσβάλλου. Ὡς εἶπε ταῦτα ἐποιήτατο τὴν προσευχὴν αὐτῆς, ζητοῦσα ἔλσεαι καὶ συγγνώμην παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετασχοῦσα καὶ αὐτὴ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων πάραυτα ἐξέπνευσεν· ὁ δὲ πνευματικὸς πᾶν δι' αἰῶς φερόμενος, ταύτης ἀποθανούσης, ἔθηκεν αὐτὴν ἐν τῷ τάφῳ ἁπλῶς εἶχε θέσει καὶ τὸν Ὁσβάλλον, ὅπως αἱ δύο ἐκείναι ὁλαί, τὰ δύο ἐκεῖνα ὁμοῖα σώματα εἰς τὸν αὐτὸν χοῦν διαλυθῆναι ἀναμιχθῶσιν. Ἐβόηκε δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ πλάκα ἐφ' ἧς ἐχάραξε μυστηριώδη ἐπιγραφὴν· Ἐνταῦθα κεῖται, πατὴρ μετὰ θυγατρός, σύζυγος μετὰ συζύγου, ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφῆς.

VII

Πολλὰ εἶχον παρέλθει ἔτη, πλὴν οὐδεὶς ἐνδακρυς τὸ γόνυ ἐκλινε πρὸ τοῦ τάφου ἐκείνου, οὐδεὶς ὀλίγα ἐπ' αὐτοῦ ἔρριψεν ἄθνη, οὐδεὶς προσήνεγκε λιβανόν, καὶ πρὸ τοῦ παρηγόρου Σταυροῦ ὠχρὰν ἤναψε λαμπάδα. Ἐν μόνον πτηνὸν ἐκάστην πρωΐα, περιῦπτατο ἐκεῖθεν· ἐζήτει ἐκεῖ που πλησίον καθίσαν νὰ κελαδήσῃ ἢ μάλλον νὰ θρηνήσῃ, ἀλλ' ὥς προσέβλεπεν ἐπὶ τοῦ ἐρημου ἐκείνου τάφου, ἐφευγε ταχέως, φοβούμενον ἴσως μὴ ἡ πλάξ διαρραγῇ, μὴ ὁ τάφος ἐκεῖνος ἢ πύλη ἦτο τῆς Κολάσεως.

Ἦτο πρωΐα.

Ἡ γῆ ἤρξατο ἐνδυομένη τὴν ποικιλοφάῃ τῆς πρώτης Μαΐου ἐσθῆτα, ὁ δὲ οὐρανὸς κατοπτριζόμενος ἐπὶ ταύτης ἔχε τὴν δρόσον αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν καθίστα ἐπιφανεστέραν. Μακρόθεν ἠκούοντο τὰ πτηνὰ κελαρύζοντα καὶ τὴν φύσιν χαιρετῶντα, ἐπὶ δὲ τῶν κλιτύων τῶν ἐκεῖ ὀρέων παῖδες καὶ νέοι ἐρασταὶ τὸν Μάιον ἐφαίνοντο συλλέγοντες. Ἦτο τέλος ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Θεὸς, ἡ φύσις φαίνονται συμπαίζοντες μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Γραῖά τις σκελετώδης καὶ βακτροφόρος ἐραδέως διέρχετο πρὸ τοῦ ἐρημου ἐκείνου τάφου, ἔρριψε βλεμμα ἐπ' αὐτοῦ, ἐπλησίασε, τέλος ἀνέγνω.

Τὰ πάντα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐμειδιῶν, τὰ πάντα περιέμενον τὸν ἥλιον, ὅπως νέαν ἐπ' αὐτῶν διὰ τῶν ἀκτίων τοῦ ἐπιχύσῃ ζῶν, πλὴν ἀόνη ἡ γραῖς αὕτη γονυκλινῆς πρὸ τοῦ τάφου ἐθρήνει ἀσπαζομένη αὐτὸν, μόνη αὕτη ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἵνα μὴ διὰ τῶν θρήνων της τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸν ἥλιον μολύνῃ.

Οἱ ἀτμοὶ τῆς νεκτὸς ἐξηφανίσθησαν καὶ ἐν μόνον νέφος ἐπλανᾶτο εἰσέτι. Ὁ ἥλιος ἐφάνη, τὸ νέφος διήλθε πρὸ αὐτοῦ, τέλος ἐξηφανίσθη.

Οὐδεὶς ὅμως οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ νέφος ἐκεῖνο ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς βακτροφόρου ἐκείνης, ἥτις αἰώνιον πλέον ὑπνον ἐκοιμάτο, ὅτι ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς ἄλλοτε ἁμαρτωλοῦ τοῦ Ὁσβάλλου θεραπαινίδος!!!

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελίς 6 χαα. Γράφε χαράς. Σελ. 8 εἰς τὰς ψυχὰς πρός
θεοὺς τὰς ἡμετέρας ψυχὰς.—Σελ. 10 ἀντὶ παρουσιασθῶσι
γράφε παρασκευασθῶσι.—Σελ. 11 ἀντὶ ἄρξῃται τῆς μάχης
ἵνα . . . Γράφε ἵνα ἄρξῃται τῆς μάχης· ἀντὶ προσβολὰς...
γράφε προσβολὰς.—Σελίς 19 ἀντὶ προσήλκυσεν γράφε προσείλ-
κυσεν.—Σελίς 28 ἀντὶ τρόπας γράφε τροπὰς.—Σελ. 26 ἀντὶ
φρικιδόντες· Γράφε φρικιδώσας.—Σελ. 32 ἀντὶ αὐτὴν γράφε αὐ-
τὴν. ἀντὶ ἀλιδόνας γράφε ἀηδόνες.—Σελ. 34 ἀντὶ σωθῇ, γρά-
φε σωθῶσι.—Σελ. 35 ἀντὶ πολυπλάνητος γράφε πολυπλα-
νήτου.—Σελ. 38 ἀντὶ ἀρέξω γράφε ἄρξω. ἀντὶ ἀνὴρ γράφε
ἄνρ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL 52 610 001*

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΥΡΙΟΥ